

امثال

ارزش امثال

1 امثال سلیمان، پادشاه اسرائیل، که پسر داوود بود:
 2 این امثال به شما کمک خواهند کرد تا حکمت و ادب بیاموزید و بتوانید سخنان پرمغز را درک کنید. 3 آنها به شما یاد خواهند داد چگونه رفتار عاقلانه داشته باشید و با صداقت و عدالت و انصاف عمل کنید.
 4 این امثال به جاهلان حکمت می‌بخشند و به جوانان فهم و بصیرت.
 5-6 با شنیدن و درک این امثال، حتی دانایان داناتر می‌شوند و دانشمندان چاره‌اندیشی کسب می‌کنند تا بتوانند معانی گفتار پیچیده حکیمان را بفهمند.

نصیحت به جوانان

7 ترس خداوند سرآغاز دانش است. کسی که حکمت و ادب را خوار می‌شمارد، جاهل است. 8 ای جوان، نصیحت پدرت را بشنو و از تعلیم مادرت رویگردان نشو، 9 زیرا سخنان ایشان مانند تاج و جواهر، سیرت تو را زیبا خواهند ساخت.

10 وقتی نگاهکاران تو را وسوسه می‌کنند، تسلیم نشو. 11 اگر آنها به تو بگویند: «بیا در کمین مردم بنشینیم و آنها را بکشیم» 12 و مانند قبر، آنها را ببلعیم و از هستی ساقط کنیم؛ 13 از این راه ما اشیاء قیمتی فراوان به چنگ خواهیم آورد و خانه‌های خود را از این غنایم پر خواهیم ساخت؛ 14 هر چه به دست بیاوریم به تساوی بین خود تقسیم خواهیم کرد؛ پس بیا و با ما همدست شو!»!

15 پسرم تو با آنها نزو و خود را از چنین افرادی دور نگه دار؛ 16 زیرا آنها همیشه در پی گناه و قتل هستند. 17 یک پرنده وقتی می‌بیند برایش دام گذاشته‌اند، از آن دوری می‌کند. 18 ولی این افراد چنین نیستند.

آنها خودشان را به دام می اندازند و با دست خود گور خود را می کنند. ¹⁹ این است سرنوشت تمام کسانی که در پی سود نامشروع هستند. چنین اشخاص خود را نابود می کنند.

ندای حکمت

²⁰ حکمت در کوچه ها ندا می دهد. ²¹ مردم را که در سر چهارراه ها و نزد دروازه شهر جمع شده اند صدا کرده، می گوید:

²² «ای نادانان! تا کی می خواهید نادان بمانید؟ تا کی می خواهید دانایی را مسخره کنید و از آن متنفر باشید؟ ²³ بیایید و مشورت مرا بپذیرید، و من روح خود را بر شما نازل خواهم کرد و شما را دانا خواهم ساخت.

²⁴ «بارها شما را صدا کردم ولی توجه نکردید، التماس نمودم اما اعتنا نمودید. ²⁵ شما نصیحت و نکوهش مرا نپذیرفتید. ²⁶ من نیز به مصیبت شما خواهم خندید، و هنگامی که بلا دامگیرتان شود شما را مسخره خواهم کرد، ²⁷ آری، وقتی بلا مانند طوفان شما را فرا گیرد و مصیبت مثل گردباد شما را احاطه کند، و سختی و بدبختی شما را از پای درآورد.

²⁸ «هنگامی که آنها فریاد برآورند، به دادشان نخواهم رسید، و اگرچه با اشتیاق به دنبال بگردند، مرا نخواهند یافت؛ ²⁹ زیرا از دانایی متنفر بوده اند و از خداوند اطاعت نکرده اند. ³⁰ نصیحت مرا گوش نگرفته اند و نکوهش مرا نپذیرفته اند. ³¹ بنابراین ثمره راهی را که در پیش گرفته اند خواهند دید. ³² زیرا سرکشی احمقان، ایشان را خواهد کشت و بی خیالی نادانان آنها را از پای در خواهد آورد. ³³ ولی همه کسانی که به من گوش دهند، از هیچ بلایی نخواهند ترسید و در امنیت زندگی خواهند کرد.»

1 ای بسرم، اگر به سخنانم گوش بدهی و دستورهای مرا اطاعت کنی،
 2 به حکمت گوش فرا دهی و طالب دانایی باشی،³ و اگر به دنبال
 فهم و بصیرت بگردی⁴ و آن را مانند نقره و گنجهای پنهان بطلبی تا
 به چنگ آری،⁵ آنگاه خدا را خواهی شناخت و اهمیت خدا ترسی را
 خواهی آموخت. ⁶ خداوند بخشندهٔ حکمت است و سخنان دهان او به
 انسان فهم و دانش می‌بخشد. ⁷ او به درستکاران حکمت می‌بخشد و از آنها
 محافظت می‌نماید. ⁸ او از اشخاص با انصاف و خداشناس حمایت می‌کند.
 9 اگر به سخنانم گوش بدهی، خواهی فهمید که عدالت، انصاف و
 صداقت چیست و راه درست کدام است. ¹⁰ حکمت جزو وجود تو
 خواهد شد و دانش به تولدت خواهد بخشید. ¹¹ بصیرت و فهم تو، از
 تو محافظت خواهد کرد.

12 و تو را از افراد بدکار دور نگه خواهد داشت افرادی که سخنانشان
 انسان را منحرف می‌سازد،¹³ افرادی که از راه راست برگشته‌اند و
 در ظلمت نگاه زندگی می‌کنند،¹⁴ افرادی که از کارهای نادرست لذت
 می‌برند و از بجزوی و شرارت خرسند می‌شوند،¹⁵ و هر کاری که انجام
 می‌دهند از روی حقه‌بازی و نادرستی است.

16 حکمت می‌تواند تو را از زنان بدکاره و سخنان فریبنده‌شان نجات دهد.
 17 این گونه زنان، شوهران خود را رها نموده، پیمان مقدس زناشویی را
 شکسته‌اند. ¹⁸⁻¹⁹ مردانی که به خانه‌های چنین زنانی قدم می‌گذارند،
 به سوی مرگ و نیستی پیش می‌روند و به مسیر حیات بازمی‌گردند.
 20 اما تو راه خداشناسان را پیش بگیر و از راه راست منحرف نشو،
 21 زیرا درستکاران و خداشناسان در زمین زندگی خواهند کرد،²² ولی
 بدکاران و خداشناسان از زمین ریشه‌کن خواهند شد.

3

نصیحت به جوانان

2-1 پسر، چیزهایی را که به تو آموخته‌ام هرگز فراموش نکن. اگر می‌خواهی زندگی خوب و طولانی داشته باشی، به دقت از دستورهای من پیروی کن. 3 محبت و راستی را هرگز فراموش نکن بلکه آنها را بر گردنت بیاویز و بر صفحه دلت بنویس، 4 اگر چنین کنی هم خدا از تو راضی خواهد بود هم انسان.

5 با تمام دل خود به خداوند اعتماد کن و بر عقل خود تکیه منما. 6 در هر کاری که انجام می‌دهی خدا را در نظر داشته باش و او در تمام کارهایت تو را موفق خواهد ساخت.

7 به حکمت خود تکیه نکن بلکه از خداوند اطاعت نما و از بدی دوری کن، 8 و این مرهمی برای زخم‌هایت بوده، به تو سلامتی خواهد بخشید.

9 از دارایی خود برای خداوند هدیه بیاور، نوبر محصولت را به او تقدیم نما و به این وسیله او را احترام کن. 10 آنگاه انبارهای تو پر از وفور نعمت خواهد شد و خمره‌هایت از شراب تازه لبریز خواهد گردید.

11 پسر، نسبت به تأدیب خداوند بی‌اعتنا نباش، و هرگاه سرزنشت کند، ناراحت نشو. 12 زیرا خداوند کسی را تأدیب می‌کند که دوستش می‌دارد. همان‌طور که هر پدری پسر محبوب خود را تنبیه می‌کند تا او را اصلاح نماید، خداوند نیز تو را تأدیب و تنبیه می‌کند.

13 خوشا به حال کسی که حکمت و بصیرت پیدا می‌کند؛ 14 زیرا یافتن آن از یافتن طلا و نقره، نیکوتر است! 15 ارزش حکمت از جواهرات بیشتر است و آن را نمی‌توان با هیچ گنجی مقایسه کرد. 16 حکمت به انسان زندگی خوب و طولانی، ثروت و احترام می‌بخشد. 17 حکمت زندگی تو را از خوشی و سلامتی لبریز می‌کند. 18 خوشا به حال کسی که حکمت را به چنگ آورد، زیرا حکمت مانند درخت حیات است.

19 خداوند به حکمت خود زمین را بنیاد نهاد و به عقل خویش آسمان را برقرار نمود. 20 به علم خود چشمه‌ها را روی زمین جاری ساخت و از آسمان بر زمین باران بارانید.

21 پسر، حکمت و بصیرت را نگاه دار و هرگز آنها را از نظر خود دور نکن؛ 22 زیرا آنها به تو زندگی و عزت خواهند بخشید، 23 و تو در امنیت خواهی بود و در راهی که می‌روی هرگز نخواهی لغزید؛ 24 با خیال راحت و بدون ترس خواهی خوابید؛ 25 از بلایی که به طور ناگهانی بر بدکاران نازل می‌شود، نخواهی ترسید، 26 زیرا خداوند تو را حفظ کرده، نخواهد گذاشت در دام بلا گرفتار شوی.

27 اگر می‌توانی به داد کسی که محتاج است برسی، کمک خود را از او دریغ مدار.

28 هرگز به همسایه‌ات مگو: «برو فردا بیا»، اگر همان موقع می‌توانی به او کمک کنی. 29 علیه همسایه‌ات که با خیال راحت در جوار تو زندگی می‌کند توطئه نکن. 30 با کسی که به تو بدی نکرده است بی‌جهت دعوا نکن.

31 به اشخاص ظالم حسادت نکن و از راه و روش آنها پیروی نمان، 32 زیرا خداوند از اشخاص بکرو نفرت دارد، اما به درستکاران اعتماد می‌کند.

33 لعنت خداوند بر بدکاران است، اما برکت و رحمت او شامل حال درستکاران می‌باشد. 34 خداوند مسخره‌کنندگان را مسخره می‌کند، اما به فروتتان فیض می‌بخشد. 35 دانایان از عزت و احترام برخوردار خواهند گردید، ولی نادانان رسوا خواهند شد.

1 ای پسرانم، به نصیحت پدر خود گوش دهید و به آن توجه کنید تا دانا شوید. 2 پندهای من مفید است؛ آنها را به خاطر بسپارید. 3 من هم زمانی جوان بودم؛ پدری داشتم و تنها فرزند عزیز مادرم بودم.

4 پدرم به من پند می داد و می گفت: «اگر سخنان مرا بشنوی و به آنها عمل کنی، زنده خواهی ماند. 5 حکمت و بصیرت را کسب کن. سخنان مرا فراموش نکن و از آنها منحرف نشو. 6 حکمت را ترک نکن، زیرا از تو حمایت خواهد کرد. آن را دوست بدار که از تو محافظت خواهد نمود. 7 حکمت از هر چیزی بهتر است؛ به هر قیمتی شده آن را به دست بیاور. 8 اگر برای حکمت ارزش قائل شوی، او نیز تو را سر بلند خواهد نمود. اگر حکمت را در آغوش بگیری او به تو عزت خواهد بخشید 9 و تاج عزت و افتخار بر سرت خواهد نهاد.»

10 پسرم به من گوش کن و آنچه به تو می گویم بپذیر تا عمری طولانی داشته باشی. 11 من به تو حکمت آموختم و تو را به سوی راستی هدایت نمودم. 12 وقتی راه روی مانعی بر سر راهت نخواهد بود و چون بدوی پایت نخواهد لغزید. 13 آنچه را که آموخته ای حفظ کن و آن را از دست نده؛ آن را نگه دار، زیرا حیات توست.

14 به راه بدکاران نرو و از روش گاهکاران پیروی نما. 15 از آنها دوری کن و روی خود را از آنان بگردان و به راه خود برو؛ 16 زیرا ایشان تا بدی نکنند نمی خوانند و تا باعث لغزش و سقوط کسی نشوند آرام نمی گیرند. 17 خوراک آنها ظلم و شرارت است.

18 راه درستکاران مانند سپیده صبح است که رفته رفته روشنتر می شود تا سرانجام به روشنایی کامل روز تبدیل می گردد، 19 اما راه بدکاران مثل سیاهی شب است. بدکاران می افتند و نمی دانند چه چیز باعث افتادنشان شده است.

20 ای پسرم، به آنچه که به تو می گویم به دقت گوش بده. 21 سخنان

مرا از نظر دور ندار، بلکه آنها را در دل خود حفظ کن،²² زیرا سخنان من به شنونده حیات و سلامتی کامل می‌بخشد.

²³ مراقب افکارت باش، زیرا زندگی انسان از افکارش شکل می‌گیرد.

²⁴ دروغ و ناراستی را از دهان خود دور کن.²⁵ چشمان خود را

به هدف بدوز و به اطراف توجه نکن.²⁶ مواظب راهی که در آن قدم

می‌گذاری باش. همیشه در راه راست گام بردار تا در امان باشی.²⁷ از

راه راست منحرف نشو و خود را از بدی دور نگه دار.

5

هشدار در مورد زنا

¹ ای پسر، به سخنان حکیمانه من گوش کن و به بصیرت من توجه

نما.² آنگاه خواهی دانست چگونه درست رفتار کنی، و سخنان تو نشان

خواهد داد که از دانایی برخوردار هستی.³ زن بدکاره چرب زبان است

و سخنان او مانند عسل شیرین می‌باشد؛⁴ ولی عاقبت جز تلخی و درد

چیزی برای تو باقی نمی‌گذارد.⁵ زن بدکاره تو را به سوی مرگ و جهنم

می‌کشاند،⁶ زیرا او از راه زندگی منحرف شده و سرگردان است و نمی‌داند

به کجا می‌رود.

⁷ ای جوانان، به من گوش دهید و آنچه را که می‌خواهم به شما بگویم

هرگز فراموش نکنید:⁸ از چنین زنی دوری کنید. حتی به در خانه‌اش هم

نزدیک نشوید،⁹ مبادا در دام و سوسه‌هایش گرفتار شوید و حیثیت خود

را از دست بدهید و بقیه عمر خویش را صرف کسی کنید که رحم

و شفقت ندارد.¹⁰ مبادا غریبه‌ها اموال شما را تصاحب نمایند و ثمره

زحمت شما از آن دیگران شود،¹¹ و عاقبت بیمار شده، از شدت درماندگی

بنالید¹² و بگویید: «کاش که گوش می‌دادم! کاش که تسلیم هوسهایم

نمی‌شدم! ¹³ چرا به نصایح معلمانم گوش ندادم؟ چرا به سخنان ایشان توجه نکردم؟ ¹⁴ اکنون باید پیش همه رسوا و سرافکننده باشم.»

¹⁵ پسرم، نسبت به همسر خود وفادار باش و تنها نسبت به او عشق بورز. ¹⁶ چرا باید از زنان هرزه خیابانی صاحب بچه شوی؟ ¹⁷ فرزندان تو باید تنها مال خودت باشند و نباید غریبه‌ها در آنان سهمی داشته باشند.

¹⁸ پس با زنت خوش باش و از همسر خود که در ایام جوانی با او ازدواج کرده‌ای لذت ببر. ¹⁹ دلبریها و آغوش او تو را کافی باشد، و قلب تو فقط از عشق او سرشار گردد. ²⁰ چرا باید به زن بدکاره دل ببندی و زنی را که به تو تعلق ندارد در آغوش بگیری؟

²¹ خداوند به دقت تو را زیر نظر دارد و هر کاری را که انجام می‌دهی می‌سنجد. ²² گناهان شخص بدکار مانند ریسمان به دورش می‌بچشد و او را گرفتار می‌سازد. ²³ بلهوسی او باعث مرگش خواهد شد و حماقتش او را به نابودی خواهد کشاند.

6

هشدارهای گوناگون

¹ ای پسرم، اگر ضامن کسی شده و تعهد کرده‌ای که او قرضش را پس بدهد، ² و اگر با این تعهد، خود را گرفتار ساخته‌ای، ³ تو در واقع اسیر او هستی و باید هر چه زودتر خود را از این دام رها سازی. پس فروتن شو و نزد او برو و از او خواهش کن تا تو را از قید این تعهد آزاد سازد. ⁴ خواب به چشمانت راه نده و آرام ننشین، ⁵ بلکه مانند آهوینی که از چنگ صیاید می‌گریزد یا پرنده‌ای که از دامی که برایش نهاده‌اند می‌رهد، خود را نجات بده.

⁶ ای آدمهای تنبل، زندگی مورچه‌ها را مشاهده کنید و درس عبرت بگیرید. ⁷ آنها ارباب و رهبر و رئیسی ندارند، ⁸ ولی با این همه در طول تابستان زحمت می‌کشند و برای زمستان آذوقه جمع می‌کنند. ⁹ اما ای

آدم تنبل، کار تو فقط خوابیدن است. پس کی می خواهی بیدار شوی؟
 10 کمی خواب بیشتر، کمی چرت بیشتر، کمی دست رو دست گذاشتن
 و استراحت بیشتر،¹¹ و فقر و تنگدستی همچون راهزنی مسلح به سراغ تو
 خواهد آمد.

12 آدم رذل و خبیث کیست؟ آنکه دائم دروغ می گوید،¹³ و برای
 فریب دادن مردم با چشمش چشمک می زند، با پایش علامت می دهد،
 به انگشت اشاره می کند،¹⁴ و در فکر پلید خود پیوسته نقشه های شرورانه
 می کشد و نزاع بر پا می کند.¹⁵ بنابراین، ناگهان دچار بلای علاج ناپذیری
 خواهد شد و در دم از پای در خواهد آمد و عاجی نخواهد بود.

16-19 هفت چیز است که خداوند از آنها نفرت دارد:

نگاه متکبرانه،

زبان دروغگو،

دستهایی که خون بی گناه را می ریزند،

فکری که نقشه های پلید می کشد،

پاهایی که برای بدی کردن می شتابند،

شاهدی که دروغ می گوید،

شخصی که در میان دوستان تفرقه می اندازد.

هشدار در مورد زنا

20 ای پسر من، اوامر پدر خود را به جا آور و تعالیم مادرت را فراموش
 نکن. 21 سخنان ایشان را آویزه گوش خود نما و نصایح آنها را در دل خود
 جای بده. 22 اندرزهای ایشان تو را در راهی که می روی هدایت خواهند
 کرد و هنگامی که در خواب هستی از تو مواظبت خواهند نمود و چون
 بیدار شوی با تو سخن خواهند گفت؛²³ زیرا تعالیم و تأدیب های ایشان
 مانند چراغی پر نور راه زندگی تو را روشن می سازند. 24 نصایح ایشان تو
 را از زنان بدکاره و سخنان فریبنده شان دور نگه می دارد.

25 دلباخته زیبایی این گونه زنان نشو. نگذار عشوه‌گری‌های آنها تو را وسوسه نماید؛²⁶ زیرا زن فاحشه تو را محتاج نان می‌کند و زن بدکاره زندگی تو را تباه می‌سازد.²⁷ آیا کسی می‌تواند آتش را در بر بگیرد و نسوزد؟²⁸ آیا می‌تواند روی زغالهای داغ راه برود و پاهایش سوخته نشود؟²⁹ همچنان است مردی که با زن دیگری زنا کند. او نمی‌تواند از مجازات این نگاه فرار کند.

30 اگر کسی به دلیل گرسنگی دست به دزدی بزند مردم او را سرزنش نمی‌کنند،³¹ با این حال وقتی به دام بیفتد باید هفت برابر آنچه که دزدیده است جریمه بدهد، ولو اینکه این کار به قیمت از دست دادن همه اموالش تمام شود.³² اما کسی که مرتکب زنا می‌شود احمق است، زیرا جان خود را تباه می‌کند.³³ او را خواهند زد و ننگ و رسوایی تا ابد گریبانگیر او خواهد بود؛³⁴ زیرا آتش خشم و حسادت شوهر آن زن شعله‌ور می‌گردد و با بی‌رحمی انتقام می‌گیرد.³⁵ او تاوانی قبول نخواهد کرد و هیچ هدیه‌ای خشم او را فرو نخواهد نشاند.

7

دوری از زن زناکار

1 پسر، نصایح مرا بشنو و همیشه آنها را به یاد داشته باش.² او امر مرا به جا آور تا زنده بمانی. تعلیم مرا مانند مردمک چشم خود حفظ کن.³ آن را آویزه گوش خود بساز و در اعماق دل خود نگه دار.⁴ حکمت را خواهر خود بدان و بصیرت را دوست خود.⁵ بگذار حکمت، تو را از رفتن به دنبال زنان هرزه و گوش دادن به سخنان فریبنده آنان باز دارد.⁶ یک روز از پنجره خانه‌ام بیرون را تماشا می‌کردم.⁷⁻⁹ یکی از جوانان نادان و جاهل را دیدم که در تاریکی شب از کوچه‌ای که در آن زنی بدکار منزل داشت، می‌گذشت.¹⁰ آن زن در حالی که لباس

وسوسه‌انگیزی بر تن داشت و نقشه‌های پلیدی در سر می‌پروراند، به سوش آمد. 12-11 او زن گستاخ و بی‌شرمی بود و اغلب در کوچه و بازار پرسه می‌زد تا در هر گوشه و کناری مردان را بفریبد. 13 آن زن بازوان خود را به دور گردن جوان حلقه کرده، او را بوسید و با نگاهی هوس‌انگیز به او گفت: 14 «امروز نذر خود را ادا کردم و گوشت قربانی در خانه آماده است. 15 پس برای یافتن تو از خانه بیرون آمدم. در جستجوی تو بودم که تو را دیدم. 16-17 بر رختخوابم ملافه‌های رنگارنگ از پارچه حریر مصر پهن کرده‌ام و آن را با عطرهاى خوشبو معطر ساخته‌ام. 18 بیا از یکدیگر لذت ببریم و تا صبح از عشق سیر شویم. 19 شوهرم در خانه نیست و به سفر دوری رفته است. 20 به اندازه کافی با خود پول برده و تا آخر ماه برمی‌گردد.»

21 به این ترتیب با سخنان فریبنده و وسوسه‌انگیزش آن جوان را اغوا کرد؛ 22-23 و او مثل گاو که به کشتارگاه می‌رود و گوزن به دام افتاده‌ای که در انتظار تیری باشد که قلبش را بشکافد، به دنبال آن فاحشه رفت. او مثل پرنده‌ای است که به داخل دام می‌پرد و نمی‌داند در آنجا چه سرنوشتی در انتظارش است.

24 پس ای پسرانم، به من گوش دهید و به سخنانم توجه کنید. 25 نگذارید چنین زنی دل شما را بریاید. از او دور شوید، مبادا شما را به گمراهی بکشد. 26 او بسیاری را خانه خراب کرده است و مردان زیادی قربانی هوسرانی‌های او شده‌اند 27 خانه او راهی است به سوی مرگ و هلاکت.

8

ندای حکمت

1 آیا ندای حکمت را نمی‌شنوید و به آواز بصیرت گوش نمی‌دهید؟
2-3 حکمت دم دروازه‌های شهر و سر چهارراه‌ها و جلوی در هر خانه‌ای

ایستاده، می گوید: 4 «ای مردم، شما را صدا می زنم. 5 ای انسانهای جاهل و نادان به ندای من گوش دهید و زیرکی و فهم کسب کنید. 6-7 به من گوش دهید، زیرا سخنان من گرانباست. من حقیقت و راستی را بیان می کنم و از ناراستی نفرت دارم. 8 سخنان من برحق است و کسی را گمراه نمی کند. 9 سخنان من برای کسی که گوش شنوا داشته باشد واضح و روشن است. 10 تعلیمی که من می دهم از طلا و نقره گرانباتر است. 11 ارزش من از یاقوت بیشتر است و هیچ چیز را نمی توان با من مقایسه کرد.

12 «من حکمتم و از زیرکی و دانایی و بصیرت برخوردار می باشم. 13 اگر کسی خداترس باشد، از بدی نفرت خواهد داشت. من از غرور و تکبر، رفتار و گفتار نادرست متنفرم.

14-15 «منم که هدایت می کنم و فهم و بصیرت می بخشم. به نیروی من پادشاهان سلطنت می کنند و قضات به عدل و انصاف قضاوت می نمایند. 16 تمام رهبران و بزرگان جهان به کمک من حکمرانی می کنند.

17 «من کسانی را که مرا دوست دارند، دوست می دارم. آنانی که در جستجوی من باشند مرا خواهند یافت. 18 ثروت و حرمت، اموال و موفقیت در اختیار من است. 19 بخشش های من از طلای ناب و نقره خالص بهتر است. 20 راههای من عدل و حق است. 21 ثروت حقیقی از آن کسانی است که مرا دوست دارند، زیرا من خزانه های ایشان را پر می سازم.

22 «در ابتدا، قبل از آفرینش عالم هستی، خداوند مرا با خود داشت. 23 از ازل، پیش از به وجود آمدن جهان، من شکل گرفتم*. 24 قبل از پیدایش اقیانوسها و چشمه های پر آب، 25 قبل از آنکه کوهها و تپه ها به

* 8:23 238: یا «من مقرر شدم.»

وجود آیند،²⁶ قبل از آنکه خدا زمین و صحراها و حتی خاک را بیافریند من به وجود آمدم.

²⁷ «هنگامی که خدا آسمان را استوار ساخت و افق را بر سطح آبها کشید من آنجا بودم. ²⁸ وقتی ابرها را در آسمان گسترانید و چشمه‌ها را از اعماق جاری نمود، ²⁹ وقتی حدود دریاها را تعیین کرد تا آنها از آن تجاوز نکنند و وقتی اساس زمین را بنیاد نهاد، ³⁰ من نزد او معمار بودم. موجب شادی همیشگی او بودم و در حضورش شادی می کردم. ³¹ دنیا و انسانهایی که او آفریده بود مایه خوشی من بودند.

³² «پس ای جوانان به من گوش دهید، زیرا همه کسانی که از دستوره‌ای من پیروی می کنند سعادت‌مندند. ³³ به نصیحت من گوش کنید؛ عاقل باشید و نصیحت مرا رد نکنید. ³⁴ خوشا به حال کسی که به من گوش دهد و هر روز جلوی در خانه من انتظار مرا بکشد، ³⁵ زیرا هر که مرا بیابد حیات را یافته و خداوند را خشنود ساخته است؛ ³⁶ اما کسی که مرا از دست بدهد به جانش لطمه می زند، آتانی که از من متنفر باشند مرگ را دوست دارند.»

9

حکمت و حماقت

¹ حکمت کاخی بنا کرده است که هفت ستون دارد. ² او مهمانی بزرگی ترتیب داده و انواع شرابها و خوراکیها را آماده کرده است ³ و کنیزان خود را فرستاده، تا بر بلندترین مکان شهر بایستند و ندا سر دهند: ⁴ «ای ساده لوحان، پیش من بیایید!» و به کم عقلان می گوید: ⁵ «از خوراک و شرابی که آماده کرده‌ام بخورید. ⁶ راه جهالت را ترک گفته، زنده بمانید. راه دانا شدن را پیش بگیرید.»

⁷ اگر آدم بدکاری را که همیشه دیگران را مسخره می کند تأدیب نمایی، جز اینکه مورد اهانت او واقع شوی نتیجه دیگری نخواهد داشت. ⁸ پس

او را به حال خود واگذار چون اگر بخواهی به او کمک کنی از تو متنفر می‌شود؛ اما اگر شخص دانا را تأدیب کنی تو را دوست خواهد داشت. ⁹ اگر آدم دانا را نصیحت کنی داناتر می‌شود و اگر به آدم درستکار تعلیم بدهی علمش بیشتر می‌گردد.

¹⁰ ترس خداوند سرآغاز حکمت است. شناخت خدای مقدس انسان را دانا می‌سازد. ¹¹ حکمت سالهای عمرت را زیاد می‌کند. ¹² اگر حکمت داشته باشی سودش به خودت می‌رسد و اگر حکمت را ناچیز بشماری به خودت زیان می‌رسانی.

¹³ حماقت مانند زنی وراج و گستاخ و ابله می‌باشد. ¹⁴ او دم در خانه‌اش که بر تپه‌ای مشرف به شهر قرار دارد، می‌نشیند ¹⁵ و رهگذرانی را که مستقیم به راه خود می‌روند صدا می‌زند: ¹⁶ «ای ساده‌لوحان، پیش من بیاید!» و به کم عقلان می‌گوید: ¹⁷ «آب دزدی شیرین است و نانی که پنهانی خورده می‌شود، لذیذ است!» ¹⁸ آنها نمی‌دانند که عاقبت کسانی که به خانه او می‌روند مرگ و هلاکت است.

10

امثال سلیمان

1 امثال سلیمان:

پسر عاقل پدرش را شاد می‌سازد، اما پسر نادان باعث غم مادرش می‌گردد.

² ثروتی که از راه نادرست به دست آمده باشد نفعی به انسان نمی‌رساند، اما درستکاری به او سعادت دائمی می‌بخشد.

³ خداوند نمی‌گذارد مرد درستکار گرسنگی بکشد و یا مرد شریر به آرزوی خود برسد.

⁴ آدمهای تنبل، فقیر می‌شوند، ولی اشخاص کوشا ثروتمند می‌گردند.

- 5 کسی که به موقع محصول خود را برداشت می کند عاقل است، اما کسی که موقع برداشت محصول می خوابد مایه ننگ است.
- 6 بر سر درستکاران برکت هاست، اما وجود بدکاران از ظلم و لعنت پوشیده است.
- 7 نیکان خاطرۀ خوبی از خود باقی می گذارند، اما نام بدکاران به فراموشی سپرده می شود.
- 8 شخص عاقل پند و اندرز را می پذیرد، اما نادان یاهو گو هلاک می شود.
- 9 قدمهای شخص درستکار ثابت و استوار است، ولی شخص کجرو عاقبت می لغزد و می افتد.
- 10 آن که با نیت بد چشمک می زند سبب رنجش می شود، اما آن که بی پرده نکوهش می کند باعث صلح می شود.*
- 11 دهان درستکاران چشمۀ حیات است، اما دهان شخص بدکار پر از نفرین می باشد.
- 12 کینه و نفرت باعث نزاع می شود، اما محبت نگاه دیگران را می بخشد.
- 13 اشخاص دانا به خاطر سخنان حکیمانه شان مورد ستایش قرار می گیرند، اما اشخاص نادان چوب حماقت خود را می خورند.
- 14 در دهان شخص دانا سخنان سنجدیه یافت می شود، اما آدم نادان سنجدیه سخن می گوید و خرابی به بار می آورد.
- 15 ثروت شخص ثروتمند قلعه اوست، اما بینوایی شخص فقیر او را از پای درمی آورد.
- 16 درآمد شخص درستکار به زندگی او رونق می بخشد، اما شخص بدکار درآمد خود را در راههای گناه آلود بر باد می دهد.
- 17 کسی که تأدیب را می پذیرد در راه حیات گام برمی دارد، اما کسی که نمی خواهد اصلاح گردد، به گمراهی کشیده می شود.

* 10:10 10:10: ترجمۀ یونانی، در عبری: «اما جاهل پرگو تلف می شود.»

- 18 کسی که کینه‌اش را پنهان می‌کند آدم نادرستی است. شخصی که شایعات بی‌اساس را پخش می‌کند نادان است.
- 19 پرحرفی، انسان را به سوی گناه می‌کشاند. عاقل کسی است که زبانش را مهار کند.
- 20 سخنان عادلان مانند نقره گرانبهاست، اما سخنان بدکاران هیچ ارزشی ندارد.
- 21 سخنان خوب عادلان، دیگران را احیا می‌کند، اما حماقت نادانان باعث مرگ خودشان می‌شود.
- 22 برکت خداوند انسان را ثروتمند می‌سازد بدون اینکه زحمتی برای وی به بار آورد.
- 23 آدم نادان از عمل بد لذت می‌برد و شخص دانا از حکمت.
- 24 آنچه بدکاران از آن می‌ترسند بر سرشان می‌آید، اما نیکان به آرزوی خود می‌رسند.
- 25 بلا و مصیبت چون گردباد از راه می‌رسد و بدکاران را با خود می‌برد، اما شخص درستکار مانند صخره، پا برجا می‌ماند.
- 26 هرگز از آدم تنبل نخواه برای تو کاری انجام دهد؛ او مثل دودی است که به چشم می‌رود و مانند سرکه‌ای است که دندان را کند می‌کند.
- 27 خداترسی سالهای عمر انسان را زیاد می‌کند، اما شرارت از عمر او می‌کاهد.
- 28 امید درستکاران به شادی می‌انجامد، اما امید بدکاران برباد می‌رود.
- 29 خدا برای نیکان قلعه‌ای محافظ است، اما او بدان را هلاک خواهد کرد.
- 30 درستکاران همیشه از امنیت برخوردار خواهند بود، اما بدکاران بر زمین، زنده نخواهند ماند.
- 31 از دهان درستکاران غنچه‌های حکمت می‌شکفتد، اما زبان دروغگویان از ریشه کنده خواهد شد.
- 32 عادلان همیشه سخنان خوشایند بر زبان می‌آورند، اما دهان بدکاران از سخنان نیشدار پر است.

11

- 1 خداوند از ثقلب و کلاهبرداری متنفر است، ولی درستکاری و صداقت را دوست دارد.
- 2 تکبر باعث سرافکنندگی می‌شود، پس دانا کسی است که فروتن باشد.
- 3 صداقت مرد درستکار راهنمای اوست، اما نادرستی شخص بدکار، او را به نابودی می‌کشاند.
- 4 در روز داوری مال و ثروت به داد تو نمی‌رسد، اما عدالت تو می‌تواند تو را از مرگ برهاند.
- 5 عدالت درستکاران راهشان را هموار می‌کند، اما بدکاران در زیر بار سنگین گناهان خود از پا در می‌آیند.
- 6 عدالت نیکان آنها را نجات می‌دهد، ولی بدکاران در دام خیانت خود گرفتار می‌شوند.
- 7 آدم خدانشناس وقتی بمیرد همه امیدهایش از بین می‌رود و انتظاری که از قدرتش داشت نقش بر آب می‌شود.
- 8 مرد عادل از تنگ‌رهایی می‌یابد و مرد بدکار به جای او گرفتار می‌شود.
- 9 بیخنان مرد خدانشناس انسان را به هلاکت می‌کشاند، اما حکمت شخص درستکار او را از هلاکت می‌رهاند.
- 10 مردمان شهر برای موفقیت عادلان شادی می‌کنند و از مرگ بدکاران خوشحال می‌شوند.
- 11 از برکت وجود خدانشناسان شهر ترقی می‌کند، اما شرارت بدکاران موجب تباهی آن می‌شود.
- 12 کسی که درباره دیگران با تحقیر صحبت می‌کند آدم نادانی است. آدم عاقل جلوی زبان خود را می‌گیرد.
- 13 خبرچین هر جا می‌رود اسرار دیگران را فاش می‌کند، ولی شخص امین، اسرار را در دل خود مخفی نگه می‌دارد.
- 14 بدون رهبری خردمندانه، مملکت سقوط می‌کند؛ اما وجود مشاوران زیاد امنیت کشور را تضمین می‌کند.

- 15 ضامن شخص غریب نشو چون ضرر خواهی دید. اگر می خواهی گرفتار نشوی ضامن کسی نشو.
- 16 زن نیکو سیرت، عزت و احترام به دست می آورد، اما مردان بی رحم فقط می توانند ثروت به چنگ آورند.
- 17 مرد رحیم به خودش نفع می رساند، اما آدم ستمگر به خودش لطمه می زند.
- 18 ثروت شخص بدکار، موقتی و ناپایدار است، ولی اجرت شخص عادل جاودانی است.
- 19 شخص درستکار از حیات برخوردار می شود، اما آدم بدکار به سوی مرگ می رود.
- 20 خداوند از افراد بدسرشت متنفر است، ولی از درستکاران خشنود می باشد.
- 21 مطمئن باش بدکاران مجازات خواهند شد، اما درستکاران رهایی خواهند یافت.
- 22 زیبایی در زن نادان مانند حلقه طلا در پوزه گراز است.
- 23 آرزوی نیکان همیشه برآورده می شود، اما خشم خدا در انتظار بدکاران است.
- 24 هستند کسانی که با سخاوت خرج می کنند و با وجود این ثروتمند می شوند؛ و هستند کسانی که بیش از اندازه جمع می کنند، اما عاقبت نیازمند می گردند.
- 25 شخص سخاوتمند کامیاب می شود و هر که دیگران را سیراب کند خود نیز سیراب خواهد شد.
- 26 کسی که غله اش را احتکار می کند، مورد نفرین مردم قرار خواهد گرفت، ولی دعای خیر مردم همراه کسی خواهد بود که غله خود را در زمان احتیاج به آنها می فروشد.
- 27 اگر در پی نیکی باشی مورد لطف خدا خواهی بود، ولی اگر به دنبال بدی بروی جز بدی نصیبت نخواهد شد.

28 کسی که بر ثروت خود تکیه کند خواهد افتاد، اما عادلان مانند درخت سبز شکوفه خواهند آورد.

29 شخص نادانی که باعث ناراحتی خانواده‌اش می‌شود سرانجام هستی خود را از دست خواهد داد و برده دانایان خواهد شد.

30 ثمره کار خداشناسان حیات بخش است و تمام کسانی که مردم را به سوی نجات هدایت می‌کنند دانا هستند.

31 اگر عادلان پاداش اعمال خود را در این دنیا می‌یابند، بدون شک نگاهکاران و بدکاران نیز به سزای اعمال خود می‌رسند.

12

1 کسی می‌تواند دانا شود که تأدیب را دوست داشته باشد. هر که از اصلاح شدن نفرت داشته باشد نادان است.

2 خداوند از اشخاص نیک خشنود است، اما کسانی را که نقشه‌های پلید می‌کشند محکوم می‌کند.

3 انسان با کارهای بد نمی‌تواند برای خود امنیت به وجود آورد، اما اشخاص درستکار پا برجا خواهند ماند.

4 زن نجیب، تاج سر شوهرش است، ولی زن بی‌حیا مانند خوره جان او را می‌خورد.

5 انسان نیک فکرش پر از درستکاری است، اما فکر آدم بدکار انباشته از دروغ و نیرنگ است.

6 سخنان بدکاران مردم را به دام هلاکت می‌کشاند، اما سخنان نیکان مردم را رهایی می‌بخشد.

7 بدکاران نابود می‌شوند، اما نیکان پایدار می‌مانند.

8 آدم عاقل را همه می‌ستایند، اما شخص کوتاه فکر را حقیر می‌شمارند.

9 بهتر است انسان شخص مهمی به حساب نیاید اما دستش به دهانش برسد* تا اینکه خود را آدم بزرگی نشان دهد ولی محتاج نان باشد.

* 12:9 912: بجای «دستش به دهانش برسد»، عبری: «خدمتکار داشته باشد.»

- 10 شخص خداشناس حتی به فکر آسایش چارپایان خود نیز هست، اما رحم و مروت خداشناسان چیزی به جز ستمگری نیست.
- 11 هر که در زمین خود زراعت کند نان کافی خواهد داشت، اما کسی که وقت خود را به بیهودگی بگذراند آدم احمقی است.
- 12 اشخاص خداشناس چشم طمع به اموالی که بدکاران غارت کرده‌اند دارند، اما اعمال خداشناسان، میوه خود را می‌دهد.
- 13 دروغ انسان را در دام گرفتار می‌کند، ولی شخص درستکار از تنگنا خلاصی می‌یابد.
- 14 پاداش تو بستگی به گفتار و رفتار تو دارد. هر چه بکاری همان را درو خواهی کرد.
- 15 آدم نادان فکر می‌کند هر کاری می‌کند درست است و احتیاج به نصیحت ندارد، اما شخص دانا به نصایح دیگران گوش می‌دهد.
- 16 آدم نادان در مقابل توهین دیگران زود خشمگین می‌شود، ولی شخص دانا خونسردی خود را حفظ می‌کند.
- 17 وقتی که حقیقت را می‌گویی عدالت اجرا می‌گردد، اما دروغ به بی‌عدالتی منجر می‌شود.
- 18 هستند کسانی که با سخنان نسنجیده خود زخم زبان می‌زنند، ولی سخنان مرد دانا تسکین دهنده و شفا بخش است.
- 19 عمر دروغ کوتاه است، اما حقیقت تا ابد پایدار می‌ماند.
- 20 افکار توطئه‌گران پر از نیرنگ است، اما دل‌های آنانی که خیراندیش هستند آکنده از شادی می‌باشد.
- 21 هیچ بدی به خداشناسان نمی‌رسد، اما بدکاران همیشه گرفتار بلا می‌شوند.
- 22 خدا کسانی را که به قول خود وفا می‌کنند دوست دارد، ولی از اشخاص بدقول بیزار است.

- 23 آدم عاقل علم و دانش خود را به نمایش نمی گذارد، ولی شخص نادان حماقت خود را آشکار می سازد.
- 24 کار و کوشش، انسان را به قدرت می رساند؛ اما تنبلی، او را نوکر دیگران می سازد.
- 25 غم و غصه انسان را گرانبار می کند، اما سخن دلگرم کننده او را سببکار و شاد می سازد.
- 26 شخص درستکار مردم را به راه راست هدایت می کند، اما آدم بدکار آنها را منحرف می سازد.
- 27 آدم تنبل حتی دنبال شکار خود نیز نمی رود. تلاش و کوشش، گنج گرانبهای انسان است.
- 28 راهی که خداشناسان در آن گام برمی دارند به حیات منتهی می شود و در آن مرگ نیست.

13

- 1 فرزند عاقل تأدیب پدر خود را می پذیرد، ولی کسی که همه چیز را به باد مسخره می گیرد از پذیرفتن توبیخ سر باز می زند.
- 2 سخنان مرد نیک حتی برای خود او نیکوست و جانش را سیر می کند، اما شخص بداندیش فقط تشنهٔ ظلم است.
- 3 هر که زبان خود را نگه دارد جان خود را حفظ می کند، اما کسی که نسنجیده سخن بگوید خود را هلاک خواهد کرد.
- 4 آدم تنبل آنچه را که آرزو می کند به دست نمی آورد، اما شخص کوشا کامیاب می شود.
- 5 درستکار از دروغ گفتن نفرت دارد، اما شرور رسوا و خوار می شود.
- 6 صداقت درستکاران آنها را حفظ می کند، اما شرارت بدکاران آنها را به نابودی می کشاند.

7 هستند کسانی که وانمود می کنند ثروتمندند در حالی که چیزی ندارند، و هستند کسانی که خود را فقیر نشان می دهند اما صاحب ثروت هنگفتی می باشند.

8 ثروت شخص پولدار صرف حفاظت جان او می شود، اما جان آدم فقیر را خطری تهدید نمی کند.

9 زندگی شخص نیک مانند چراغی نورانی می درخشد، ولی زندگی شیران مثل چراغی است که در حال خاموشی است.

10 تکبر باعث نزاع می شود، ولی شخص دانا نصیحت را می پذیرد.

11 ثروتی که از راه نادرست به دست بیاید طولی نمی کشد که از دست می رود؛ اما دارایی که با کار و کوشش جمع شود، به تدریج زیاد می گردد.

12 آرزویی که انجام آن به تعویق افتاده باشد دل را بیمار می کند، اما برآورده شدن مراد، درخت حیات است.

13 هر که دستوری را که به او داده اند خوار بشمارد بی سزا نخواهد ماند، اما کسی که آن را اطاعت کند پاداش خواهد یافت.

14 تعلیم مرد دانا چشمه حیات است و شخص را از دامهای مرگ می رهاند.

15 دانایی، احترام می آورد ولی خیانت به هلاکت منتهی می شود.

16 مرد دانا سنجیده عمل می کند، اما جاهل حماقت خود را بروز می دهد.

17 قاصدی که قابل اعتماد نباشد باعث گرفتاری می شود، اما پیک امین شفا به ارمغان می آورد.

18 فقر و رسوائی دامنگیر کسی می شود که تأدیب را نمی پذیرد، اما شخصی که آن را بپذیرد مورد احترام واقع خواهد شد.

19 برآورده شدن آرزوها لذتبخش است، اما افراد نادان در پی آرزوهای ناپاک خود هستند و نمی خواهند از آنها دست بردارند.

- 20 با اشخاص دانا معاشرت کن و دانا خواهی شد، با احمقان بنشین و زیان خواهی دید.
- 21 بلا دامنگیر گناهکاران می‌شود، اما چیزهای خوب نصیب نیکان می‌گردد.
- 22 شخص نیک حتی برای نوه‌هایش میراث باقی می‌گذارد، اما ثروتی که گناهکاران اندوخته‌اند به درستکاران می‌رسد.
- 23 مزرعهٔ شخص فقیر ممکن است محصول فراوان بدهد، ولی ظالمان آن را از چنگ او در می‌آورند.
- 24 کسی که فرزند خود را تنبیه نمی‌کند او را دوست ندارد، اما کسی که فرزندش را دوست دارد از تأدیب او کوتاهی نمی‌کند.
- 25 شخص درستکار از خوراکی که دارد می‌خورد و سیر می‌شود، ولی آدم بدکار گرسنگی می‌کشد.

14

- 1 زن دانا خانه خود را بنا می‌کند، اما زن نادان با دست خود خانه‌اش را خراب می‌کند.
- 2 کسانی که به راستی عمل می‌کنند به خداوند احترام می‌گذارند، ولی اشخاص بدکار او را تحقیر می‌کنند.
- 3 نادان چوب سخنان متکبرانهٔ خود را می‌خورد، ولی سخنان مرد دانا او را محافظت می‌کند.
- 4 اگر در طویله گاو نباشد، طویله تمیز می‌ماند، اما بدون گاو نمی‌توان محصول زیادی به دست آورد.
- 5 شاهد امین دروغ نمی‌گوید، ولی از دهان شاهد ناراست دروغ می‌بارد.
- 6 کسی که همه چیز را به باد مسخره می‌گیرد هرگز نمی‌تواند حکمت پیدا کند، اما شخص فهیم به آسانی آن را به دست می‌آورد.
- 7 از احمقان دوری کن زیرا چیزی ندارند به تو یاد دهند.

- 8 حکمت شخص عاقل راهنمای اوست، اما حماقت احمقان باعث گمراهی آنان می‌شود.
- 9 نادانان با نگاه بازی می‌کنند، اما درستکاران رضایت خدا را می‌طلبند.
- 10 تنها دل شخص است که تلخی جان او را احساس می‌کند و در شادی او نیز کسی جز خودش نمی‌تواند سهم باشد.
- 11 خانهٔ بدکاران خراب می‌شود، اما خیمهٔ درستکاران وسعت می‌یابد.
- 12 راهپایی هستند که به نظر انسان راست می‌آیند اما عاقبت به مرگ منتهی می‌شوند.
- 13 خنده نمی‌تواند اندوه دل را پنهان سازد؛ هنگامی که خنده پایان می‌یابد، درد و اندوه برجای خود باقی می‌ماند.
- 14 آدم خدانشناس نتیجهٔ کارهای خود را خواهد دید و شخص نیک از ثمرهٔ اعمال خویش بهره خواهد برد.
- 15 آدم ساده لوح هر حرفی را باور می‌کند، اما شخص زیرک سنجیده رفتار می‌نماید.
- 16 شخص دانا محتاط است و از خطر دوری می‌کند، ولی آدم نادان از روی غرور، خود را به خطر می‌اندازد.
- 17 آدم تندخو کارهای احمقانه می‌کند و شخص حیل‌گر مورد نفرت قرار می‌گیرد.
- 18 حماقت نصیب جاهلان می‌شود و دانایی نصیب زیرکان.
- 19 بدکاران عاقبت در برابر نیکان سر تعظیم فرود خواهند آورد و محتاج آنان خواهند شد.
- 20 ثروتمندان دوستان بسیار دارند، اما شخص فقیر را حتی همسایه‌هایش تحقیر می‌کند.
- 21 خوار شمردن فقرا گناه است. خوشا به حال کسی که بر آنها ترحم کند.
- 22 کسانی که نقشه‌های پلید در سر می‌پروراند گمراه خواهند شد، ولی آنانی که نیت خوب دارند مورد محبت و اعتماد قرار خواهند گرفت.

- 23 کسی که زحمت می کشد منفعت عایدش می شود، ولی آنکه فقط حرف می زند فقیر خواهد شد.
- 24 ثروت نصیب دانایان خواهد شد، اما پاداش احمقان حماقت ایشان است.
- 25 شاهد راستگو جان مردم را نجات می دهد، اما شاهد دروغگو به مردم خیانت می کند.
- 26 کسی که از خداوند می ترسد تکیه گاه محکمی دارد و فرزندانش در امان خواهند بود.
- 27 خداترسی چشمه حیات است و انسان را از دامهای مرگ دور نگه می دارد.
- 28 عظمت یک پادشاه بستگی به تعداد مردمی دارد که بر آنها فرمان می راند. پادشاه بدون قوم نابود می شود.
- 29 کسی که صبر و تحمل دارد شخص بسیار عاقلی است، اما از آدم تندخو حماقت سر می زند.
- 30 آرامش فکر به بدن سلامتی می بخشد، اما حسادت مانند خوره جان را می خورد.
- 31 هر که به فقرا ظلم کند به آفریننده آنها اهانت کرده است و هر که به فقرا ترحم نماید، به خدا احترام گذاشته است.
- 32 خداشناسان وقتی بمیرند پناهگاهی دارند، اما گناهکاران به وسیله گناهان خودشان تباه می شوند.
- 33 حکمت در دل دانایان ساکن است، اما در میان نادانان جای ندارد.
- 34 درستکاری مایه سرافرازی یک قوم است و گناه مایه رسوایی آن.
- 35 پادشاه از خدمتگزاران کاردان خشنود می گردد، ولی کسانی که در دسر ایجاد می کنند مورد غضب او واقع می شوند.

15

¹ جواب ملایم خشم را فرو می نشاند، اما جواب تند آن را بر می انگیزاند.

- 2 از زبان مرد دانا حکمت می‌چکد، اما از دهان آدم نادان حماقت بیرون می‌آید.
- 3 خدا همه جا را زیر نظر دارد و ناظر اعمال نیکان و بدان است.
- 4 زبان شفا بخش درخت حیات است، اما زبان فریبکار روح را در هم می‌شکند.
- 5 شخص نادان نصیحت پدر خود را خوار می‌شمارد، ولی فرزند عاقل تأدیب پدرش را می‌پذیرد.
- 6 در خانه شخص درستکار گنج فراوان است، اما دسترنج آدمهای بدکار برای ایشان تلخکامی به بار می‌آورد.
- 7 حکمت توسط دانایان منتشر می‌شود نه به وسیله جاهلانی که در آنها راستی نیست.
- 8 خداوند از قربانیهای بدکاران نفرت دارد، اما از دعای درستکاران خوشنود است.
- 9 خداوند از اعمال بدکاران متنفر است، اما پیروان راستی را دوست می‌دارد.
- 10 کسانی که راه راست را ترک گفته‌اند تنبیه سختی در انتظارشان است و اگر نخواهند تنبیه و اصلاح شوند خواهند مرد.
- 11 حتی دنیای مردگان از نظر خداوند پنهان نیست، چه رسد به افکار انسان!
- 12 کسی که کارش مسخره کردن است از نزدیک شدن به افراد دانا خودداری می‌کند چون دوست ندارد سرزنش آنان را بشنود.
- 13 دل شاد، چهره را شاداب می‌سازد، اما تلخی دل، روح را افسرده می‌کند.
- 14 شخص دانا تشنه دانایی است، اما نادان خود را با حماقت سیر می‌کند.
- 15 انسان وقتی غمگین است همه چیز به نظرش بد می‌آید، اما وقتی دلش شاد است هر چیزی او را خوشحال می‌کند.

- 16 دارایی کم همراه با خداترسی بهتر است از ثروت هنگفت با اضطراب.
- 17 نان خشک* خوردن در جایی که محبت هست، بهتر است از غذای شاهانه خوردن در جایی که نفرت وجود دارد.
- 18 آدم تندخو نزاع به پا می کند، ولی شخص صبور دعوا را فرومی نشاند.
- 19 راه آدم تنبل با خارها پوشیده است، اما راه شخص درستکار شاهراهی هموار است.
- 20 فرزند دانا پدرش را خوشحال می کند، اما فرزند نادان مادرش را تحقیر می نماید.
- 21 آدم نادان از کارهای ابلهانه لذت می برد، اما شخص فهمیده از راه راست منحرف نمی شود.
- 22 نقشه ای که بدون مشورت کشیده شود، با شکست مواجه می گردد، اما مشورت بسیار، باعث موفقیت می شود.
- 23 انسان وقتی جواب درست می دهد از آن لذت می برد. چه عالی است سخنی که بجا گفته شود!
- 24 راه دانایان به سوی حیات بالا می رود و آنها را از فرورفتن به جهنم باز می دارد.
- 25 خداوند خانه متکبران را از بین می برد، اما ملک بیوه زنان را حفظ می کند.
- 26 خداوند از نقشه های پلید متنفر است، ولی افکار پاک مورد پسند او می باشند.
- 27 کسی که دنبال سود نامشروع می رود به خانواده اش لطمه می زند، اما شخصی که از رشوه نفرت دارد زندگی خوبی خواهد داشت.
- 28 شخص نیک قبل از جواب دادن فکر می کند، اما شیریزود جواب می دهد و مشکلات به بار می آورد.
- 29 خداوند از بدکاران دور است، ولی دعای نیکان را می شنود.

* 15:17 17:15: عبری: «خوراک سبزیجات.»

- 30 دیدن صورت شاد و شنیدن خبر خوش به انسان شادی و سلامتی می‌بخشد.
- 31 کسی که انتقادهای سازنده را بپذیرد، جزو دانایان به حساب خواهد آمد.
- 32 کسی که تأدیب را نپذیرد به خودش لطمه می‌زند، ولی هر که آن را بپذیرد دانایی کسب می‌کند.
- 33 خدا ترسی به انسان حکمت می‌آموزد و فروتنی برای او عزت و احترام به بار می‌آورد.

16

- 1 انسان نقشه‌های زیادی می‌کشد، اما نتیجهٔ نهایی آنها در دست خداست.
- 2 تمام کارهای انسان به نظر خودش درست است، اما انگیزه‌ها را خداوند می‌بیند.
- 3 نقشه‌های خود را به دست خداوند بسپار، آنگاه در کارهایت موفق خواهی شد.
- 4 خداوند هر چیزی را برای هدف و منظوری خلق کرده است. او حتی بدکاران را برای مجازات آفریده است.
- 5 خداوند از اشخاص متکبر نفرت دارد و هرگز اجازه نخواهد داد آنها از مجازات فرار کنند.
- 6 درستکار و با محبت باش که خدا نگاهت را خواهد بخشید. از خداوند بترس که بدی از تو دور خواهد شد.
- 7 وقتی کسی خدا را خشنود می‌سازد، خدا کاری می‌کند که حتی دشمنان آن شخص نیز با وی از در صلح و آشتی درآیند.
- 8 ثروت اندک که با درستکاری به دست آمده باشد بهتر است از ثروت هنگفتی که از راه نادرست فراهم شده باشد.
- 9 انسان در فکر خود نقشه‌ها می‌کشد، اما خداوند او را در انجام آنها هدایت می‌کند.

- 10 پادشاه با حکمت الاهی سخن می گوید، پس نباید به عدالت خیانت ورزد.
- 11 میزان و ترازوهای درست از آن خداوند است، همهٔ وزنه‌های کیسه، ساختهٔ اوست.
- 12 پادشاهان نمی‌توانند ظلم کنند، زیرا تحت سلطنت از عدالت برقرار می‌ماند.
- 13 پادشاهان اشخاص راستگورا دوست دارند و از وجود ایشان خشنود می‌شوند.
- 14 خشم پادشاه پیک مرگ است ولی مرد عاقل آن را فرو می‌نشاند.
- 15 شادی و رضایت پادشاه مانند ابر بهاری است که حیات به ارمغان می‌آورد.
- 16 به دست آوردن حکمت و دانایی بهتر است از اندوختن طلا و نقره.
- 17 راه خداشناسان دور از هر نوع بدی است و هر که در این راه گام بردارد جان خود را حفظ خواهد کرد.
- 18 غرور منجر به هلاکت می‌شود و تکبر به سقوط می‌انجامد.
- 19 بهتر است انسان متواضع باشد و با ستمدیدگان بنشیند تا اینکه میان متکبران باشد و در غنایم آنها سهیم شود.
- 20 آنانی که کلام خداوند را اطاعت کنند سعادتمند خواهند شد و کسانی که بر او توکل نمایند برکت خواهند یافت.
- 21 دانا را از فهمش می‌شناسند و سخنان دلنشین او انسان را مجاب می‌کند.
- 22 حکمت برای کسانی که از آن برخوردارند چشمهٔ حیات است، ولی حماقت برای نادانان مجازات به بار می‌آورد.
- 23 سخنان شخص دانا عاقلانه است و تعالیمی که او می‌دهد مؤثر می‌باشد.
- 24 سخنان محبت‌آمیز مانند عسل شیرین است و جان انسان را شفا می‌بخشد.
- 25 راهپای هستند که به نظر انسان راست می‌آیند، اما عاقبت به مرگ منتهی می‌شوند.

- 26 گرسنگی خوب است زیرا تو را وادار می کند که برای رفع آن کار کنی.
- 27 آدم بدکار نقشه های پلید می کشد و سخنانش مثل آتش می سوزاند.
- 28 شخص بداندیش نزاع به پا می کند و آدم سخن چین بهترین دوستان را از هم جدا می نماید.
- 29 آدم ظالم همسایه اش را فریب می دهد و او را به راه نادرست می کشاند.
- 30 شخص بدکار چشمان خود را می بندد و لبپایش را جمع می کند تا برای انجام مقاصد پلید خود نقشه بکشد.
- 31 موی سپید تاج جلال است که با زندگی خداپسندانه به دست می آید.
- 32 صبر از قدرت بهتر است و کسی که بر خود مسلط باشد از شخصی که شهری را تسخیر نماید برتر است.
- 33 انسان قرعه را می اندازد، اما حکم آن را خداوند تعیین می کند.

17

- 1 خوردن نان خشک در آرامش بهتر است از خوردن غذای شاهانه در خانه ای که در آن جنگ و دعوا باشد.
- 2 برده دانا بر پسر شرور ارباب خود تسلط خواهد یافت و در ارثی که به او می رسد شریک خواهد شد.
- 3 طلا و نقره را آتش می آزماید و دل انسان را خدا.
- 4 آدم بدکار از همنشینی با آدمهای بد لذت می برد و آدم دروغگو از همنشینی با اشخاص دروغگو.
- 5 مسخره کردن فقرا به منزله مسخره کردن خدایی است که ایشان را آفریده است. کسانی که از غم و بدبختی دیگران شاد می شوند بی سزا نخواهند ماند.
- 6 تاج افتخار پیران نوه های ایشان می باشند و تاج افتخار فرزندان، پدران ایشان.

- 7 شخص نجیب هرگز دروغ نمی گوید و آدم نادان هرگز سخن با ارزش بر زبان نمی آورد.
- 8 رشوه در نظر دهنده آن مثل سنگ جادوست که او را در هر کاری موفق می سازد.
- 9 کسی که اشتباهات دیگران را می پوشاند محبت ایجاد می کند، اما آدمی که آنها را افشا می کند باعث جدایی دوستان می گردد.
- 10 یک ملامت به شخص فهیم اثرش بیشتر است از صد ضربه شلاق به آدم نادان.
- 11 بدکاران فقط در پی یاغیگری هستند، اما مأمور بی رحم سراغشان خواهد رفت.
- 12 روبرو شدن با ماده خرسی که بچه هایش را از او گرفته اند بهتر است از روبرو شدن با شخص نادانی که گرفتار حماقت شده است.
- 13 اگر خوبی را با بدی تلافی کنی، بلا از خانه ات دور نخواهد شد.
- 14 شروع کردن دعوا مانند ایجاد رخنه در سد آب است، پس جر و بحث را ختم کن پیش از آنکه به دعوا منجر شود.
- 15 خداوند از کسانی که بی گناه را محکوم و گناهکار را تبرئه می کنند متنفر است.
- 16 صرف پول برای آموزش آدم نادان بی فایده است، زیرا او طالب حکمت نیست.
- 17 دوست واقعی در هر موقعیتی محبت می کند و برادر برای کمک به هنگام گرفتاری تولد یافته است.
- 18 فقط شخص کم عقل است که ضامن شخص دیگری می شود.
- 19 شخص ستیزه جو گناه را دوست دارد و آدم بلند پرواز خرابی به بار می آورد.

- 20 شخص بداندیش کامیاب نخواهد شد و آدم فریبکار در دام بلا گرفتار خواهد گردید.
- 21 فرزند نادان مایهٔ غم و غصهٔ والدینش می‌باشد.
- 22 شادی دل مانند دارو شفا بخش است اما روح پزمرده انسان را بیمار می‌کند.
- 23 آدم بدکار پنهانی رشوه می‌گیرد و مانع اجرای عدالت می‌شود.
- 24 هدف مرد دانا تحصیل حکمت است، اما شخص نادان در زندگی هیچ هدفی ندارد.
- 25 پسر نادان مایهٔ غصهٔ پدر و تلخکامی مادر است.
- 26 مجازات کردن نیکان و تنبیه نمودن اشخاص نجیب به خاطر صداقتشان، کار نادرستی است.
- 27 شخص دانا پرحرفی نمی‌کند و آدم فهمیده آرام و صبور است.
- 28 آدم نادان نیز اگر سکوت کند و حرف نزنند او را دانا و فهم می‌شمارند.

18

- 1 آدم خودخواه خود را از دیگران کنار می‌کشد و با عقاید درستشان مخالفت می‌ورزد.
- 2 نادان برای حکمت ارزش قائل نیست و فقط دوست دارد خود را دانا نشان دهد.
- 3 نگاه ننگ و رسوایی به بار می‌آورد.
- 4 سخنان شخص دانا مانند اقیانوس عمیق است و مثل چشمه گوارا.
- 5 طرفداری از مجرمی که باعث می‌شود حق بی‌گناه پایمال شود کار نادرستی است.
- 6 سخنان شخص نادان، منجر به نزاع و کتک خوردنش می‌شود.
- 7 زبان شخص نادان چون دومی است که او را به هلاکت می‌کشاند.
- 8 سخنان آدم سخن چین مانند لقمه‌های لذیذی است که با لذت بلعیده می‌شود.

- 9 کسی که در کار سستی می کند به اندازه یک خرابکار مخرب است.
- 10 اسم خداوند قلعه‌ای است محکم که شخص درستکار به آن پناه می برد و در امان می ماند. 11 اما قلعه شخص ثروتمند، ثروت اوست که گمان می کند او را محافظت خواهد کرد.
- 12 تکبر به سقوط می انجامد و فروتنی به سربلندی.
- 13 چقدر زشت و ابلهانه است که انسان قبل از گوش دادن به سخنی، به آن جواب دهد.
- 14 وقتی انسان روحیه اش قوی است بیماری را تحمل می کند، اما روحیه شکسته را چه کسی می تواند تحمل کند؟
- 15 اشخاص دانا همیشه مشتاق و آماده کسب حکمتند.
- 16 هدیه دادن راه را برای انسان باز می کند و او را به حضور اشخاص مهم می رساند.
- 17 دلایل کسی که در دادگاه اول صحبت می کند به نظر درست می آید ولی این تا زمانی است که طرف مقابل هنوز دلایلش را ارائه نداده باشد.
- 18 قرعه، دعوا را می خواباند و به منازعه بین حریفان زورمند خاتمه می دهد.
- 19 به دست آوردن دل برادر رنجیده، سختتر از تصرف یک شهر حصاردار است. منازعه بین دو برادر، دیوار جدایی ایجاد می کند.
- 20 انسان نتیجه سخنانی را که از دهانش بیرون می آید خواهد دید.
- 21 مرگ و زندگی در قدرت زبان است؛ کسانی که دوست می دارند حرف بزنند، عواقب سخنانشان را خواهند دید.
- 22 وقتی مردی همسری پیدا می کند نعمتی می یابد. آن زن برای او برکتی است از جانب خداوند.
- 23 درخواست فقرا با التماس توأم است و پاسخ ثروتمندان با خشونت.
- 24 هستند دوستانی که انسان را به نابودی می کشند، اما دوستی هم هست که از برادر نزدیکتر است.

19

- 1 بهتر است انسان فقیر باشد و درستکار تا اینکه بدکار باشد و نادان.
- 2 داشتن دل و جرأت بدون حکمت بی فایده است و عجله باعث اشتباه می شود.
- 3 انسان با حماقتش زندگی خود را تباه می کند و بعد تقصیر را به گردن خداوند می اندازد.
- 4 شخص ثروتمند دوستان بسیار پیدا می کند، اما وقتی کسی فقیر می شود هیچ دوستی برایش باقی نمی ماند.
- 5 شاهد دروغگو بی سزا نمی ماند و کسی که دائم دروغ می بافد جان به در نخواهد برد.
- 6 مردم دوست دارند پیش بزرگان، خود شیرینی کنند و با کسانی دوست شوند که بذل و بخشش می کنند.
- 7 وقتی انسان فقیر شود حتی برادرانش او را ترک می کنند چه رسد به دوستانش، و تلاش او برای بازیافتن آنها به جایی نمی رسد.
- 8 هر که در پی حکمت است جانش را دوست دارد و آنکه برای حکمت ارزش قائل شود سعادتمند خواهد شد.
- 9 شاهد دروغگو بی سزا نمی ماند و هر که دائم دروغ می بافد هلاک خواهد شد.
- 10 شایسته نیست که آدم نادان در ناز و نعمت زندگی کند و یا یک برده بر امیران حکومت راند.
- 11 کسی که خشم خود را فرومی نشاند عاقل است و آنکه از تقصیرات دیگران چشم پوشی می کند سرافراز خواهد شد.
- 12 غضب پادشاه مانند غرش شیر است، اما خشنودی او مثل شبنمی است که بر سبزه می نشیند.
- 13 فرزند نادان بلای جان پدرش است و غرغره های زن بهانه گیر مثل قطرات آبی است که دائم در حال چکیدن می باشد.

- 14 خانه و ثروت از اجداد به ارث می‌رسد، اما زن عاقل بخشش خداوند است.
- 15 کسی که تنبل است و زیاد می‌خوابد، گرسنه می‌ماند.
- 16 احکام خدا را نگه دار تا زنده بمانی، زیرا هر که آنها را خوار بشمارد خواهد مرد.
- 17 وقتی به فقیر کمک می‌کنی مثل این است که به خداوند قرض می‌دهی و خداوند است که قرض تو را پس خواهد داد.
- 18 فرزند خود را تا دیر نشده تربیت کن؛ اگر غفلت ثمائی زندگی او را تباہ خواهی کرد.
- 19 اگر کسی تندخویی می‌کند بگذار عواقبش را ببیند و مانع او نشو، چون در غیر این صورت او به تندخویی خود ادامه خواهد داد.
- 20 اگر به پند و اندرز گوش دهی تا آخر عمرت از حکمت برخوردار خواهی بود.
- 21 انسان نقشه‌های زیادی در سر می‌پروراند، اما نقشه‌هایی که مطابق با خواست خدا باشد اجرا خواهد شد.
- 22 آنچه مهم است محبت و وفاداری است. بهتر است شخص فقیر باشد تا اینکه با نادرستی زندگی کند.
- 23 خدا ترسی به انسان حیات می‌بخشد و او را کامیاب گردانده از هر بلائی محفوظ می‌دارد.
- 24 آدم تنبل دستش را به طرف بشقاب دراز می‌کند، ولی از فرط تنبلی لقمه را به دهان خود نمی‌گذارد.
- 25 مسخره کننده را تنبیه کن تا مایه عبرت جاهلان شود. اشتباهات شخص فهمیده را به او گوشزد نما تا فهمیده تر شود.
- 26 پسری که با پدرش بدرفتاری می‌کند و مادرش را از خانه بیرون می‌راند، مایه ننگ و رسوایی است.
- 27 پسر، از گوش دادن به تعلیمی که تو را از حکمت دور می‌کند خودداری نما.

28 شاهد پست و فرومایه عدالت را به بازی می گیرد و از نگاه کردن لذت می برد.
29 مسخره کنندگان و احمقان، به شدت مجازات خواهند شد.

20

1 شراب انسان را به کارهای احمقانه وا می دارد و مشروب باعث عریضه کشی می شود؛ چه نادانند کسانی که خود را اسیر مشروب می کنند.
2 غضب پادشاه همچون غرش شیر است. هر که خشم او را برانگیزاند جان خود را به خطر می اندازد.

3 اجتناب از نزاع برای شخص، عزت می آورد. فقط اشخاص نادان نزاع به پا می کنند.

4 آدم تبیل به موقع زمینش را شخم نمی زند، پس در هنگام برداشت محصول هر چه می گردد چیزی نمی یابد.

5 پند نیکو در اعماق دل مشورت دهنده مانند آب در ته چاه است و شخص فهمیده آن را بیرون می کشد.

6 بسیاری کسانی که ادعا می کنند خوب و باوفا هستند، ولی کیست که بتواند شخص واقعاً باوفایی پیدا کند؟

7 فرزندان شخص امین و درستکار در زندگی سعادتمند خواهند شد.

8 پادشاهی که بر مسند قضاوت می نشیند به دقت جوانب امر را می سنجد و حق را از باطل تشخیص می دهد.

9 کیست که بتواند بگوید: «دل خود را پاک نگه داشته ام و از نگاه مبرا هستم.»

10 خداوند از اشخاصی که در داد و ستد از وزنه ها و پیمانه های نادرست استفاده می کنند متنفر است.

11 حتی کودک را می توان از طرز رفتارش شناخت و فهمید که آنچه انجام می دهد پاک و درست است یا نه.

12 گوش شنوا و چشم بینا، هر دو بخشش خداوند هستند.

- 13 اگر خواب را دوست داشته باشی فقیر می شوی؛ پس بیدار بمان تا سپر شوی.
- 14 خریدار به جنس نگاه می کند و می گوید: «بد است!» اما بعد از خرید، از آن تعریف می کند.
- 15 سخنان حکیمانه گرانباتر از طلا و نادرتر از جواهر است.
- 16 از کسی که نزد تو ضامن شخص غریبی می شود گرو بگیر.
- 17 نانی که از راه کلاهبرداری به دست می آید لذیذ است، اما سرانجام کام را تلخ می کند.
- 18 نقشه‌هایت را بدون مشورت با دیگران عملی نکن و بدون تدبیر به جنگ نرو.
- 19 آدم سخن چین رازها را فاش می کند، پس با چنین شخصی معاشرت نکن.
- 20 چراغ زندگی کسی که پدر و مادر خود را لعنت کند، خاموش خواهد شد.
- 21 مالی که آسان به دست آمده باشد برکتی نخواهد داشت.
- 22 بدی را با بدی تلافی نکن، بلکه منتظر باش تا خداوند عمل کند.
- 23 خداوند از اشخاصی که در داد و ستد از ترازو و سنگهای نادرست استفاده می کنند متنفر است.
- 24 خداوند راه زندگی ما را تعیین می کند، پس انسان چگونه می تواند بفهمد زندگی او به کجا ختم می شود؟
- 25 هرگز نسنجیده قولی به خداوند نده، زیرا ممکن است گرفتار شوی.
- 26 پادشاه دانا شیریان را تشخیص می دهد و آنها را به شدت مجازات می کند.
- 27 وجدان انسان به منزلهٔ چراغ خداوند است که تمام انگیزه‌های پنهانی او را آشکار می سازد.

- 28 هرگاه پادشاهی مهربان و امین باشد، سلطنتش از محبت پایدار می ماند.
- 29 شکوه جوانان، قوت ایشان است و عزت پیران، تجربه ایشان.
- 30 تنبیه برای بدن دردناک است اما دل را از بدی پاک می کند.

21

- 1 دل پادشاه در دست خداوند است، او آن را مانند آب جوی، به هر سو که بخواهد هدایت می کند.
- 2 تمام کارهای انسان به نظر خودش درست است، اما انگیزه ها را خداوند می بیند.
- 3 به جا آوردن عدالت و انصاف بیشتر از تقدیم قربانیا خداوند را خشنود می سازد.
- 4 غرور و تکبر گاهانی هستند که آدم بدکار توسط آنها شناخته می شود.
- 5 زیرکی و کوشش، انسان را توانگر می کند، اما شتابزدگی باعث فقر می شود.
- 6 ثروتی که با زبان دروغگو به دست آید، بخاری است بی دوام و تله ای مرگبار*.
- 7 ظلم بدکارانی که نمی خواهند راستی را به جا آورند، عاقبت به سوی خودشان باز می گردد و آنان را نابود می کند.
- 8 راه آدم گناهکار کج است ولی شخص پاک در راستی گام برمی دارد.
- 9 سکونت در گوشه پشت بام بهتر است از زندگی کردن با زن ستیزه جو در یک خانه مشترک.
- 10 آدم بدکار شرارت را دوست دارد، و همسایه اش نیز از دست او در امان نیست.
- 11 جاهلان تا تنبیه شدن مسخره کنندگان را نبینند درس عبرت نمی گیرند، اما دانایان تنها با شنیدن می آموزند.

* 21:6 621: ترجمه یونانی؛ نسخه عبری: «بخاری است ناپایدار برای جویدگان مرگ.»

- 12 خداشناسان از مشاهده خراب شدن خانه بدکاران و هلاکت ایشان پند می گیرند.
- 13 آنکه فریاد فقیران را نشنیده می گیرد در روز تنگدستی خود نیز فریادرسی نخواهد داشت.
- 14 هدیه ای که در خفا داده می شود خشم را می خواباند و رشوه پنهانی غضب شدید را فرو می نشاند.
- 15 اجرای عدالت برای عادلان شادی بخش است، اما برای ظالمان مصیبت بار.
- 16 مرگ در انتظار کسانی است که از راه حکمت منحرف می شوند.
- 17 کسی که خوشگذرانی را دوست دارد، تهیدست می شود و آدم میگسار و عیاش هرگز ثروتمند نخواهد شد.
- 18 بدکاران در همان دامی که برای درستکاران نهاده اند، گرفتار می شوند.
- 19 سکونت در بیابان بی آب و علف بهتر است از زندگی کردن با زن ستیزه جو.
- 20 خانه شخص دانا پر از نعمت و ثروت است، ولی آدم نادان هر چه به دست می آورد بر باد می دهد.
- 21 درستکار و مهربان باش تا عمر خوشی داشته باشی و از احترام و موفقیت برخوردار شوی.
- 22 یک مرد دانا می تواند شهرزورمندان را بگیرد و قلعه اعتمادشان را فرو بریزد.
- 23 هر که مواظب سخنانش باشد جانش را از مصیبتها نجات خواهد داد.
- 24 کسانی که دیگران را مسخره می کنند، مغرور و متکبرند.
- 25 داشتن اشتیاق و آرزو برای شخص تنبل کشنده است، زیرا برای رسیدن به آن تن به کار نمی دهد. 26 او تمام روز در آرزوی گرفتن به سر می برد؛ ولی شخص خداشناس سخاوتمند است و از بخشیدن به دیگران دریغ نمی کند.

- 27 خدا از قربانیهای بدکاران نفرت دارد، بخصوص اگر با نیت بد تقدیم شده باشد.
- 28 شاهد دروغگو نابود خواهد شد، اما سخنان شخص امین تا ابد باقی خواهد ماند.
- 29 آدم بدکار خودسرانه عمل می کند، اما شخص درستکار تمام جوانب امر را می سنجد.
- 30 هیچ حکمت و بصیرت و نقشه‌ای نمی تواند علیه خداوند عمل کند.
- 31 انسان اسب را برای روز جنگ آماده می کند، ولی پیروزی را خداوند می بخشد.

22

- 1 نیکامی برتر از ثروت هنگفت است و محبوبیت گرانبهار از طلا و نقره.
- 2 دارا و ندار یک وجه مشترک دارند: هر دوی آنها را خداوند آفریده است.
- 3 شخص زیرک خطر را پیش بینی می کند و از آن اجتناب می نماید ولی آدم جاهل به سوی آن می رود و خود را گرفتار می سازد.
- 4 ثمره تواضع و خداترسی، ثروت و احترام و عمر طولانی است.
- 5 راه اشخاص فاسد از خارها و دامها پوشیده است، پس اگر جان خود را دوست داری از رفتن به راه آنها خودداری کن.
- 6 بچه را در راهی که باید برود تربیت کن و او تا آخر عمر از آن منحرف نخواهد شد.
- 7 فقیر اسیر ثروتمند است و قرض گیرنده غلام قرض دهنده.
- 8 هر که ظلم بکارد مصیبت درو خواهد کرد و قدرتش در هم خواهد شکست.
- 9 شخص سخاوتمندی که غذای خود را با فقرا تقسیم می کند، برکت خواهد یافت.
- 10 مسخره کننده را بیرون بینداز تا نزاع و مجادله و فحاشی خاتمه یابد.

- 11 اگر کسی پاکی قلب را دوست بدارد و سخنانش دلنشین باشد، حتی پادشاه نیز دوست او خواهد شد.
- 12 خداوند آدمهای درستکار را محفوظ نگه می‌دارد، اما نقشه‌های بدکاران را باطل می‌کند.
- 13 آدم تنبل در خانه می‌ماند و می‌گوید: «اگر بیرون بروم شیر مرا می‌خورد.»
- 14 سخنان زن بدکار مانند یک دام خطرناک است و هر که مورد غضب خداوند باشد در آن می‌افتد.
- 15 حماقت در وجود کودک نهفته است، ولی چوب تأدیب آن را از او بیرون می‌کند.
- 16 کسی که به خاطر نفع خودش به فقرا ظلم کند و به ثروتمندان هدیه دهد، عاقبت گرفتار فقر خواهد شد.

گفتار حکیمانه

- 17 به این سخنان مردان حکیم که به تو یاد می‌دهم گوش فرا ده و با تمام وجود از آنها پیروی کن؛¹⁸ زیرا حفظ کردن آنها در دل و قرار دادن آنها بر زبان، کار پسندیده‌ای است.¹⁹ این سخنان را امروز به تو تعلیم می‌دهم تا اعتماد تو بر خداوند باشد.²⁰ این کلمات گزیده را که مملو از حکمت و اندرز است، برای تو نوشته‌ام²¹ تا حقیقت را آنگنان که هست به تو یاد دهم و تو نیز آن را به کسانی که از تو سؤال می‌کنند، بیاموزی.
- 22 اموال شخص فقیر را که حامی ندارند، غارت نکن و حق بیچارگان را در دادگاه پایمال نما؛²³ زیرا خداوند به داد ایشان خواهد رسید و کسانی را که به ایشان ظلم کرده‌اند به سزای اعمالشان خواهد رسانید.
- 24 با اشخاص تندخو که زود خشمگین می‌شوند معاشرت نکن،²⁵ مبادا مثل آنها شوی و زندگی خود را تباه کنی.

26 ضامن دیگری نشو و تعهد نکن که او قرض خود را پس خواهد داد، 27 زیرا اگر مجبور به پرداخت قرض او شوی و نتوانی آن را پردازی، رختخواب را از زیرت بیرون می کشند.
28 حدود ملک خود را که اجدادت از قدیم آن را تعیین کرده اند، به نفع خود تغییر نده.

29 اگر کسی در کار خود ماهر باشد، بدان که جزو افراد گمنام نخواهد ماند، بلکه به دربار پادشاهان راه خواهد یافت.

23

1 وقتی با حاکم سر سفره می نشینی، به خاطر بسپار با چه کسی روپرو هستی. 2 اگر آدم پرخوری هستی، کارد بر گلویت بگذار 3 و شیفته غذاهای لذیذ او نشو، زیرا ممکن است فریبی در کار باشد.

4 عاقل باش و برای به چنگ آوردن ثروت، خودت را خسته نکن، 5 زیرا ثروت ناپایدار است و مانند عقاب می پرد و ناپدید می شود.

6 از سفره آدم خسیس غذا نخور و برای غذاهای لذیذ او حریص نباش، 7 چون او حساب هر چه را که بخوری در فکرتش نگه می دارد. او تعارف می کند و می گوید: «بخور و بنوش»، اما این را از ته دل نمی گوید. 8 لقمه ای را که خورده ای استفراغ خواهی کرد و تشکرات تو بر باد خواهد رفت.

9 آدم نادان را نصیحت نکن، چون او سخنان حکیمانه تو را خوار خواهد شمرد.

10 حدود ملک خود را که از قدیم تعیین شده، تغییر نده و زمین یتیمان را غصب نکن، 11 زیرا حامی ایشان قدرتمند است و به داد آنها خواهد رسید.

12 وقتی دیگران تو را تأدیب می کنند، با تمام دل آن را بپذیر و به سخنان آموزنده شان گوش فرا ده.

13 از تأدیب کردن فرزند خویش کوتاهی نکن. چوب تنبیه او را نخواهد کشت. 14 او را با چوب تنبیه کن که جاننش را از هلاکت نجات خواهی داد.

15 پسر، اگر حکمت در دل تو باشد، دل من شاد خواهد شد 16 و هنگامی که دهانت به راستی سخن بگوید، وجود من به وجد خواهد آمد. 17 به گاهکاران حسادت نوز، بلکه اشتیاق تو اطاعت از خداوند باشد؛ 18 زیرا در این صورت آینده خوبی خواهی داشت و امید تو بر باد نخواهد رفت.

19 ای پسر، عاقل باش و به سخنانم گوش فراده. در راه راست گام بردار 20 و با آدمهای میگسار و شکمپرست معاشرت نکن، 21 زیرا کسانی که کارشان فقط خوردن و خوابیدن است، فقیر و محتاج خواهند شد.

22 نصیحت پدرت را که تو را به وجود آورده گوش بگیر و مادر پیرت را خوار مسمار. 23 در پی حقیقت باش و حکمت و ادب و فهم را کسب کن و به هیچ قیمت آنها را از دست نده. 24-25 فرزندی درستکار و دانا باش تا مایه شادی و خشنودی پدر و مادرت شوی.

26 ای پسر، به من گوش بده و از زندگی من سرمشق بگیر. 27 بدان که زن بدکاره دام خطرناکی است. 28 او مانند راهزن در کمین قربانیان خود می‌نشیند و باعث می‌شود مردان زیادی خیانتکار شوند.

29 مصیبت و بدبختی گریبانگیر چه کسی می‌شود؟ آن کیست که دائم نزاع به پا می‌کند و می‌نالد، بی‌جهت زخمی می‌شود و چشمانش تار می‌گردد؟ 30 کسی که دائم شراب می‌خورد و به دنبال میگساری می‌رود.

31 پس فریفته شراب قرمز نشو که در پیاله به تو چشمک می‌زند و سپس به نرمی از گلویت پایین می‌رود؛ 32 زیرا در پایان، مثل مار سعی تو را نیش خواهد زد و چون افعی تو را خواهد گزید. 33 چشمانت چیزهای عجیب و غریب خواهند دید و گرفتار وهم و خیال خواهی شد. 34 مانند کسی

خواهی بود که بر سر دکل کشتی که دستخوش امواج دریاست خوابیده باشد. ³⁵ خواهی گفت: «مرا زدند ولی دردی احساس نمی‌کنم. کی به هوش می‌آیم تا پاله‌ای دیگر بنوشم؟»

24

¹ به اشخاص شریر حسادت نوز و آرزو نکن که با آنها دوست شوی،
² زیرا تمام فکر و ذکر آنها این است که به مردم ظلم کنند.
³ خانه با حکمت بنا می‌شود و با فهم استوار می‌گردد، ⁴ اتاقهایش با دانایی از اسباب نفیس و گرانبها پر می‌شود.
⁵ آدم دانا و فهمیده از قدرت زیاد برخوردار است و دائم به قدرت خویش می‌افزاید. ⁶ پیروزی در جنگ بستگی به تدابیر خوب و مشورت زیاد دارد.
⁷ نادان نمی‌تواند به حکمت دست یابد؛ وقتی موضوع مهمی مورد بحث قرار می‌گیرد، او حرفی برای گفتن ندارد.
⁸ کسی که دائم نقشه‌های پلید در سر پیروانند، عاقبت رسوا خواهد شد. ⁹ نقشه‌های آدم جاهل گناه‌آلود است و کسی که دیگران را مسخره می‌کند مورد نفرت همه مردم می‌باشد.

¹⁰ اگر نتوانی سختیهای زندگی را تحمل کنی، آدم ضعیفی هستی.
¹¹ از نجات دادن کسی که به ناحق به مرگ محکوم شده است کوتاهی نکن. ¹² نگو که از جریان بی‌خبر بوده‌ای، زیرا خدایی که جان تو در دست اوست و از دل تو آگاه است، می‌داند که تو از همه چیز باخبر بوده‌ای. او هر کسی را مطابق اعمالش جزا خواهد داد.
¹³⁻¹⁴ پسر، همان‌طور که خوردن عسل کام تو را شیرین می‌کند، همچنان کسب حکمت برای جان تو شیرین خواهد بود. کسی که حکمت بیاموزد آینده خوبی در انتظارش خواهد بود و امیدهایش بر باد نخواهد رفت.

15 ای شیریر، در کمین خانهٔ شخص عادل نباش و منزلی را که او در آن زندگی می‌کند، تاراج نکن، 16 زیرا عادل حتی اگر هفت بار هم بیفتد، باز برخواهد خاست، اما شیریران گرفتار بلا شده، سرنگون خواهند شد. 17 وقتی دشمنت دچار مصیبتی می‌شود شادی نکن و هنگامی که می‌افتد دلشاد نشو، 18 زیرا ممکن است خداوند این کار تو را نپسندد و از مجازات او دست بردارد!

19 به سبب بدکاران خودت را ناراحت نکن و به آنها حسادت نورز، 20 زیرا شخص بدکار آینده‌ای ندارد و چراغش خاموش خواهد شد.

21 پسر، از خداوند و پادشاه بترس و با کسانی که بر ضد ایشان شورش می‌کنند همدست نشو، 22 کیست که بداند خداوند یا پادشاه چه بلایی بر سر چنین کسان خواهد آورد؟

چند سخن حکیمانهٔ دیگر

23 قاضی نباید در داوری از کسی طرفداری کند. 24 هر که به مجرم بگوید: «تو بی‌گاهی»، مورد لعنت و نفرت همهٔ مردم واقع خواهد شد، 25 ولی آنکه گناهکار را محکوم کند سعادت و برکت نصیبش خواهد گردید.

26 جواب صادقانه مانند بوسهٔ دوست دلچسب است.

27 اول کسب و کاری داشته باش بعد خانه و خانواده تشکیل بده.

28 علیه همسایهٔ خود شهادت دروغ نده و سخنان نادرست درباره‌اش بر زبان نیاور. 29 نگو: «هر چه بر سرم آورده تلافی خواهم کرد.»

30 از کنار مزرعهٔ شخص تنبل و کم‌عقل گذشتم؛ 31 همه جا خار روپیده بود، علفهای هرز زمین را پوشانده و دیوار مزرعه فرو ریخته بود. 32 با دیدن این منظره به فکر فرو رفتم و این درس را آموختم: 33 کمی خواب بیشتر، کمی چرت بیشتر، کمی دست رو دست گذاشتن و استراحت بیشتر، 34 و فقر و تنگدستی همچون راهزنی مسلح به سراغ تو خواهد آمد.

25

- 1 امثال دیگری از سلیمان که مردان حزقیاء، پادشاه یهودا، آنها را به رشته تحریر درآوردند:
- 2 عظمت خدا در پوشاندن اسرارش می باشد، اما عظمت پادشاه در پی بردن به عمق مسائل.
- 3 پی بردن به افکار پادشاهان مانند دست یافتن به آسمان و عمق زمین، غیرممکن است.
- 4 ناخالصی ها را از نقره جدا کن تا زرگر بتواند از آن ظرفی بسازد.
- 5 اطرافیان بدکار پادشاه را از او دور کن تا تحت او به عدالت پایدار بماند.
- 6 وقتی به حضور پادشاه می روی خود را آدم بزرگی ندان و در جای بزرگان نایست،⁷ چون بهتر است به تو گفته شود: «بالا تر بنشین»، از اینکه تو را در برابر چشمان بزرگان در جای پایینتر بنشانند.
- اگر حتی با چشمانت چیزی می بینی،⁸ شتابزده همسایه ات را به دادگاه نبر، زیرا اگر در آخر ثابت شود که حق با وی بوده است، تو چه خواهی کرد؟
- 9 وقتی با همسایه ات دعوا می کنی رازی را که از دیگری شنیده ای فاش نکن،¹⁰ زیرا دیگر کسی به تو اطمینان نخواهد کرد و تو بدنام خواهی شد.
- 11 سخنی که بجا گفته شود مانند نگینهای طلاست که در ظرف نقره ای نشانده باشند.
- 12 نصیحت شخص دانا برای گوش شنوا مانند حلقه طلا و جواهر، با ارزش است.
- 13 خدمتگزار امین همچون آب خنک در گرمای تابستان، جان اربابش را تازه می کند.
- 14 کسی که دم از بخشندگی خود می زند، ولی چیزی به کسی نمی بخشد مانند ابر و بادی است که باران نمی دهد.

- 15 شخص صبور می‌تواند حتی حاکم را متقاعد کند و زبان نرم می‌تواند هر مقاومت سختی را در هم بشکند.
- 16 اگر به غسل دست یافتی زیاد از حد نخور، زیرا ممکن است دلت به هم بخورد و استفراغ کنی. ¹⁷ به خانهٔ همسایه‌ات زیاد از حد نرو، مبادا از تو سیر و متفر شود.
- 18 شهادت دروغ مثل تبر و شمشیر و تبر تیز صدمه می‌زند.
- 19 اعتماد کردن به آدم خائن در زمان تنگی مانند جویدن غذا با دندان لق و دویدن با پای شکسته است.
- 20 آواز خواندن برای آدم غصه‌دار مثل درآوردن لباس او در هوای سرد و پاشیدن نمک روی زخم اوست.
- 21 اگر دشمن تو گرسنه است به او غذا بده و اگر تشنه است به او آب بنوشان. ²² با این عملت، اخگرهای شرم بر سرش خواهی انباشت، و خداوند به تو پاداش خواهد داد.
- 23 همان‌طور که باد شمال باران می‌آورد، همچنان بدگویی، خشم و عصبانیت به بار می‌آورد.
- 24 سکونت در گوشهٔ پشت بام بهتر است از زندگی کردن با زن غرغرو در یک خانه.
- 25 خبر خوشی که از دیار دور می‌رسد، همچون آب خنکی است که به کام تشنه لب می‌رسد.
- 26 سازش شخص درستکار با آدم بدکار، مانند آلوده کردن منبع آب و گل‌آلود ساختن چشمه است.
- 27 همان‌طور که زیاده‌روی در خوردن عسل مضر است، طلبیدن تعریف و تمجید از مردم نیز ناپسند است.
- 28 کسی که بر نفس خویش تسلط ندارد، مثل شهری بی‌حصار است.

26

- 1 همان طور که باریدن برف در تابستان یا باران در فصل درو خلاف قانون طبیعت است، همچنان است احترام گذاشتن به اشخاص نادان.
- 2 نفرین، بر کسی که مستحق آن نیست اثری ندارد و مانند گنجشک یا پرستویی است که این سو و آن سو پرواز می کند و در جایی نمی نشیند.
- 3 شلاق برای اسب است و افسار برای الاغ، و چوب تنبیه برای آدم نادان.
- 4 نادان را مطابق حماقتش جواب نده، مبادا تو هم مثل او شوی.
- 5 نادان را مطابق حماقتش جواب بده، مبادا خودش را عاقل بداند.
- 6 کسی که توسط آدم نادان پیغام می فرستد مثل شخصی است که پای خود را قطع می کند و یا زهر می نوشد.
- 7 مثلی که از دهان شخص نادان بیرون می آید، مانند پای لنگ، سست است.
- 8 احترام گذاشتن به شخص نادان، مانند بستن سنگ به فلاخن، کار احمقانه ای است.
- 9 مثلی که از دهان شخص نادان بیرون می آید همچون خاری که به دست آدم مست فرو می رود و او حس نمی کند، بی اثر است.
- 10 کسی که نادان یا هر رهگذری را استخدام می کند، مانند تیراندازی است که بی هدف تیرها کرده، هر رهگذری را مجروح می سازد.
- 11 همان طور که سگ به قی خود باز می گردد، آدم احمق نیز حماقت خود را تکرار می کند.
- 12 کسی که در نظر خود عاقل است از یک نادان هم نادانتر است.
- 13 آدم تنبل پایش را از خانه بیرون نمی گذارد و می گوید: «شیرهای درنده در کوزه ها هستند!»¹⁴ او مانند دری که برپاشنه اش می چرخد، در رختخوابش می غلتد و از آن جدا نمی شود.¹⁵ دستش را به طرف

بشقاب دراز می‌کند ولی از فرط تنبلی لقمه را به دهانش نمی‌گذارد.
16 با این حال او خود را داناتر از هفت مرد عاقل می‌داند.

17 کسی که در نزاعی دخالت می‌کند که به او مربوط نیست مانند شخصی است که گوشه‌های سگی را می‌کشد.

18-19 شخصی که همسایه خود را فریب بدهد و بعد بگوید که شوخی کرده است، مثل دیوانه‌ای است که به هر طرف آتش و تیرهای مرگبار پرت می‌کند.

20 هیزم که نباشد آتش خاموش می‌شود، سخن چین که نباشد نزاع فرو می‌نشیند.

21 همان‌طور که زغال و هیزم آتش را مشتعل می‌کند، مرد ستیزه‌جو هم جنگ و نزاع بر پا می‌نماید.

22 سخنان سخن چین مانند لقمه‌های لذیذی است که با لذت بلعیده می‌شود.

23 سخنان زیبا و فریبنده، شرارت دل را پنهان می‌سازد، درست مانند لعابی که ظرف گلی را می‌پوشاند.

24 شخص کینه‌توز با حرفهایش کینه دلش را مخفی می‌کند؛²⁵ اما تو گول حرفهای فریبنده او را نخور، زیرا دلش پر از نفرت است.²⁶ اگرچه نفرتش را با حيله پنهان می‌کند، اما سرانجام پلیدی او بر همگان آشکار خواهد شد.

27 هر که برای دیگران چاه بکند، خود در آن خواهد افتاد. هر که سنگی به طرف دیگران بغلتاند، آن سنگ برمی‌گردد و بر روی خود او می‌افتد.

28 زبان دروغگو از مجروح شدگان خود نفرت دارد و دهان چاپلوس خرابی بار می‌آورد.

27

1 درباره فردای خود با غرور صحبت نکن، زیرا نمی‌دانی چه پیش خواهد آمد.

- 2 هرگز از خودت تعريف نکن؛ بگذار ديگران از تو تعريف کنند.
- 3 حمل بار سنگ و ماسه سخت است، اما تحمل ناراحتی‌هایی که شخص نادان ایجاد می‌کند، از آن هم سخت‌تر است.
- 4 حسادت خطرناک‌تر و بی‌رحم‌تر از خشم و غضب است.
- 5 سرزنش آشکار از محبت پنهان بهتر است.
- 6 زخم دوست بهتر از بوسه دشمن است.
- 7 شکم سیر حتی از عسل کراهت دارد، اما برای شکم گرسنه هر چیز تلخی شیرین است.
- 8 کسی که از خانه‌اش دور می‌شود همچون پرنده‌ای است که از آشیانه‌اش آواره شده باشد.
- 9 مشورت صمیمانه یک دوست همچون عطری خوشبو، دلپذیر است.
- 10 دوست خود و دوست پدرت را هرگز ترک نکن، و وقتی در تنگی هستی سراغ برادرت نرو؛ همسایه نزدیک بهتر از برادر دور می‌تواند به تو کمک کند.
- 11 پسر، حکمت پیاموز و دل مرا شاد کن تا بتوانم جواب کسانی را که مرا سرزنش می‌کنند، بدهم.
- 12 عاقل خطر را پیش‌بینی می‌کند و از آن اجتناب می‌نماید، ولی جاهل به سوی آن می‌رود و خود را گرفتار می‌کند.
- 13 از کسی که نزد تو ضامن شخص غریبی می‌شود، گرو بگیر.
- 14 اگر صبح زود با صدای بلند برای دوستت دعای خیر کرده، او را از خواب بیدار کنی، دعای تو همچون لعنت خواهد بود.
- 15 غرغره‌های زن بهانه‌گیر مثل چک‌چک آب در روز بارانی است؛
- 16 همان‌طور که نمی‌توان از وزیدن باد جلوگیری کرد، و یا با دستهای چرب چیزی را نگه داشت، همان‌طور هم محال است بتوان از غرغر چنین زنی جلوگیری کرد.

17 همان‌طور که آهن، آهن را می‌تراشد، دوست نیز شخصیت دوستش را اصلاح می‌کند.

18 هر که درختی پیرواند از میوه‌اش نیز خواهد خورد و هر که به اربابش خدمت کند پاداش خواهد گرفت.

19 همان‌طور که انسان در آب، صورت خود را می‌بیند، در وجود دیگران نیز وجود خویش را مشاهده می‌کند.

20 همان‌طور که دنیای مردگان از بلعیدن زندگان سیر نمی‌شود، خواسته‌های انسان نیز هرگز ارضا نمی‌گردد.

21 طلا و نقره را به وسیلهٔ آتش می‌آزمایند، ولی انسان را از عکس‌العملش در برابر تعریف و تجید دیگران می‌توان شناخت.

22 اگر احمق را در داخل هاون هم بکوبی حماقتش از او جدا نمی‌شود.

23-24 مال و دارایی زود از بین می‌رود و تاج و تخت پادشاه تا ابد برای

نسل او باقی نمی‌ماند. پس تو با دقت از گله و رمهات مواظبت کن،

25 زیرا وقتی علوفه چیده شود و محصول جدید به بار آید و علف کوهستان

جمع‌آوری شود، 26 آنگاه از پشم گوسفندان لباس تهیه خواهی کرد، از

فروش بزهایت زمین خواهی خرید 27 و از شیر بقیهٔ بزها تو و خانواده و کنیزانت سیر خواهید شد.

28

1 شیرین می‌گیرند، در حالی که کسی آنها را تعقیب نمی‌کند! ولی خداشناسان چون شیر، شجاع هستند.

2 وقتی مملکتی گرفتار فساد شود، دولتش به آسانی سرنگون می‌گردد، اما رهبران درستکار و عاقل مایهٔ ثبات مملکت هستند.

3 حاکی که بر فقرا ظلم می‌کند مانند باران تندی است که محصول را از بین می‌برد.

4 بی‌توجهی نسبت به قانون، ستایش بدکاران است ولی اطاعت از آن، مبارزه با بدی می‌باشد.

- 5 عدالت برای بدکاران بی معنی است، اما پیروان خداوند اهمیت آن را خوب می دانند.
- 6 انسان بهتر است فقیر و درستکار باشد تا ثروتمند و کلاهبردار.
- 7 پسری که از قوانین اطاعت می کند داناست، اما کسی که رفیق عیاشان است مایه ننگ پدرش می باشد.
- 8 مالی که از راه رباخواری و بهره کشی از فقرا حاصل شود عاقبت به دست کسی می افتد که بر فقرا رحم می کند.
- 9 خدا از دعای کسانی که احکام او را اطاعت نمی کنند، کراهت دارد.
- 10 هر که دام بر سر راه شخص درستکار بندد او را به راه بد بکشاند، عاقبت به دام خود گرفتار خواهد شد، ولی اشخاص نیک پاداش خوبی خواهند یافت.
- 11 ثروتمندان خود را دانا می پندارند، اما فقیر خردمند از واقعیت درون آنها باخبر است.
- 12 وقتی نیکان پیروز می شوند، همه شادی می کنند، اما هنگامی که بدکاران به قدرت می رسند، مردم خود را پنهان می کنند.
- 13 هر که نگاه خود را ببوشاند، هرگز کامیاب نخواهد شد، اما کسی که آن را اعتراف کند و از آن دست بکشد خدا بر او رحم خواهد کرد.
- 14 خوشا به حال کسی که ترس خدا را در دل دارد، زیرا هر که نسبت به خدا سرسخت باشد گرفتار بلا و بدبختی می شود.
- 15 مردم بیچاره ای که زیر سلطه حاکم ظالمی هستند، مانند کسانی می باشند که گرفتار شیر غران یا خرس گرسنه شده باشند.
- 16 سلطان نادان به قوم خود ظلم می کند. پادشاهی که از نادرستی و رشوه خواری نفرت داشته باشد، سلطنتش طولانی خواهد بود.
- 17 عذاب وجدان یک جنایتکار او را به سوی مجازات خواهد برد، پس تو سعی نکن از او حمایت کنی.

- 18 هر که در راه راست ثابت قدم باشد در امان خواهد ماند، اما کسی که به راههای کج برود خواهد افتاد.
- 19 هر که در زمین خود زراعت کند نان کافی خواهد داشت، اما کسی که وقت خود را به بطالت بگذراند فقر گریبانگیر او خواهد شد.
- 20 اشخاص درستکار کامیاب خواهند شد، اما کسانی که برای ثروتمند شدن عجله می کنند بی سزا نخواهند ماند.
- 21 طرفداری، کار درستی نیست؛ اما هستند قضاتی که به خاطر یک لقمه نان، بی انصافی می کنند.
- 22 آدم خسیس فقط به فکر جمع آوری ثروت است غافل از اینکه فقر در انتظار اوست.
- 23 اگر اشتباه کسی را به او گوشزد کنی، در آخر از تو بیشتر قدردانی خواهد کرد تا از کسی که پیش او چاپلوسی کرده است.
- 24 کسی که والدین خود را غارت می کند و می گوید: « کار بدی نکرده ام»، دست کمی از یک آدمکش ندارد.
- 25 حرص و طمع باعث جنگ و جدال می شود؛ اما توکل نمودن به خداوند انسان را کامیاب می کند.
- 26 هر که بر نقشه های خود تکیه می کند نادان است، ولی آنانی که از تعالیم خدا پیروی می نمایند، در امان می باشند.
- 27 اگر به فقرا کمک کنی، هرگز محتاج نخواهی شد؛ ولی اگر روی خود را از فقیر برگردانی، مورد لعنت قرار خواهی گرفت.
- 28 هنگامی که بدکاران به قدرت می رسند، مردم خود را پنهان می کنند، اما وقتی بدکاران سقوط کنند درستکاران دوباره قدرت را به دست خواهند گرفت.

29

- 1 کسی که بعد از تنبیه بسیار، باز سرسختی کند، ناگهان خرد خواهد شد و دیگر عاجی نخواهد داشت.

2 وقتی قدرت در دست نیکان است مردم شادند، اما قدرت که به دست بدان بیفتد مردم می‌نالند.

3 پسر عاقل پدرش را خوشحال می‌کند، اما پسری که به دنبال زنان بدکاره می‌رود اموالش را بر باد می‌دهد.

4 پادشاه عاقل به مملکتش ثبات می‌بخشد، اما آنکه رشوه می‌گیرد مملکت خود را نابود می‌کند.

5 شخص متملق با چاپلوسی‌های خود به دوستش صدمه می‌زند.

6 بدکاران در دام نگاه خود گرفتار می‌شوند، اما شادی نصیب درستکاران می‌گردد.

7 شخص درستکار نسبت به فقرا با انصاف است، اما آدم بدکار به فکر آنها نیست.

8 شخص نادانی که همه را مسخره می‌کند می‌تواند شهری را به آشوب بکشاند، اما شخص دانا تلاش می‌کند صلح و آرامش برقرار نماید.

9 اگر شخص عاقل با آدم نادان به دادگاه بروند، نادان یا خشمگین می‌شود یا مسخره می‌کند، و هیچ نتیجه‌ای حاصل نمی‌شود.

10 افرادی که تشنه خون هستند از اشخاص درستکار متنفرند و قصد جانشان را دارند.

11 آدم نادان خشم خود را فوری بروز می‌دهد، اما شخص دانا جلوی خشم خود را می‌گیرد.

12 اگر حاکم به حرفهای دروغ گوش کند، تمام افرادش دروغگو خواهند شد.

13 فقیر و ثروتمند در یک چیز مثل هم هستند: خداوند به هر دو آنها چشم بینا داده است.

14 پادشاهی که نسبت به فقرا با انصاف باشد، سلطنتش همیشه پا برجا خواهد ماند.

15 برای تربیت بچه، چوب تأدیب لازم است. اگر او را به حال خود وا گذاری و ادب نکنی، باعث سرافکندگی مادرش خواهد شد.
16 وقتی اشخاص بدکار به قدرت می‌رسند، فساد زیاد می‌شود؛ ولی قدرت آنها دوامی نخواهد داشت و نیکان سقوط آنها را به چشم خواهند دید.

17 فرزند خود را تأدیب کن تا باعث شادی و آرامش فکر تو شود.
18 در جایی که پیام خدا نیست، مردم سرکش می‌شوند. خوشا به حال قومی که احکام خدا را به جا می‌آورند.
19 خدمتکار را نمی‌توان تنها با نصیحت اصلاح کرد، زیرا او هر چند حرفهای تو را بفهمد ولی به آنها توجه نخواهد کرد.
20 شخصی که بدون فکر کردن و با عجله جواب می‌دهد از نادان هم بدتر است.

21 غلامی که اربابش او را از کودکی به نازپرورده باشد، برای اربابش غلامی نخواهد کرد.
22 شخص تندخو نزاع به پا می‌کند و باعث ناراحتی می‌شود.
23 تکبر، انسان را به زمین می‌زند، ولی فروتنی منجر به سربلندی می‌شود.

24 کسی که با دزد رفیق می‌شود، دشمن جان خویش است، زیرا شهادت دروغ می‌دهد و به این ترتیب خود را زیر لعنت قرار می‌دهد.
25 کسی که از انسان می‌ترسد گرفتار می‌شود، اما شخصی که به خداوند توکل می‌کند در امان می‌ماند.
26 بسیاری از مردم از حاکم انتظار لطف دارند غافل از اینکه خداوند است که به داد مردم می‌رسد.

27 درستکاران از بدکاران نفرت دارند و بدکاران از درستکاران.

- 1 سخنان آگور پسر یا که، شامل این پیام است:*
- خدایا، خسته‌ام؛ ای خدا، خسته و درمانده‌ام.†
- 2 من نادان‌ترین آدمیان هستم و عاری از شعور بشری. 3 حکمتی در من نیست و شناختی از خدا ندارم.
- 4 آن کیست که آسمان و زمین را زیر پا می‌گذارد؟ آن کیست که باد را در دست خود نگه می‌دارد و آنها را در ردای خود می‌پیچد؟ آن کیست که حدود زمین را برقرار کرده است؟ نامش چیست و پسرش چه نام دارد؟ اگر می‌دانی بگو!

5 سخنان خدا تمام پاک و مبراست. او مانند یک سپر از تمام کسانی که به او پناه می‌برند محافظت می‌کند. 6 به سخنان او چیزی اضافه نکن، مبادا تو را توبیخ نماید و تو دروغگو قلمداد شوی.

7 ای خدا، قبل از آنکه بمرم دو چیز از تو می‌طلبم: 8 مرا از دروغ گفتن حفظ کن و مرا نه تهیدست بگردان و نه ثروتمند، بلکه روزی مرا به من بده؛ 9 چون اگر ثروتمند شوم ممکن است تو را انکار کنم و بگویم: «خداوند کیست؟» و اگر تهیدست گردم امکان دارد دزدی کنم و نام تو را بی‌حرمت نمایم.

10 هرگز از کسی نزد کارفرمایش بدگویی نکن، مبادا به نفرین او گرفتار شوی.

11 هستند کسانی که پدر و مادر خود را نفرین می‌کنند. 12 هستند کسانی که خود را پاک می‌دانند در حالی که به گناه آلوده‌اند. 13 هستند

* 30:1 130: یا «پسر یا که از مسّا»؛ یا «پسر یا که - وحی.»

† 30:1 130: متن عبری را می‌توان چنین نیز ترجمه کرد: «آن مرد به ایتئیل چنین اعلام کرد، یعنی به ایتئیل و اُکال.»

کسانی که از نگاهشان کبر و غرور می‌بارد،¹⁴ هستند کسانی که دندانه‌های خود را تیز می‌کنند تا به جان مردم فقیر بیفتند و آنها را ببلعند.

¹⁵ زالو را دو دختر است که فریاد می‌کشند: «بده! بده!»!

سه چیز هست که هرگز سیر نمی‌شوند، بلکه چهار چیز، که نمی‌گویند: «بس است»!:

¹⁶ دنیای مردگان،

رحم نازا،

زمین بی‌آب،

آتش مشتعل.

¹⁷ کسی که پدر خود را مسخره کند و مادرش را تحقیر نماید، کلاغها

چشمانش را از کاسه در می‌آورند و لاشخورها بدنش را می‌خورند.

¹⁸ سه چیز برای من بسیار عجیبند، بلکه چهار چیز که من آنها را

نمی‌فهمم:

¹⁹ پرواز عقاب در آسمان،

خزیدن مار روی صخره،

عبور کشتی از دریا،

و راه مرد با دختر جوان.

²⁰ همچنین است راه زن بدکاره که می‌خورد و دهانش را پاک می‌کند

و می‌گوید: «کار بدی نکردم.»

²¹ سه چیز است که زمین را می‌لرزاند، بلکه چهار چیز که زمین تاب

تجملش را ندارد:

²² برده‌ای که پادشاه شود،

احمقی که سیر و توانگر گردد،

²³ زن بد اخلاقی که شوهر کرده باشد،

و کنیزی که جای بانوی خود را بگیرد.

²⁴ چهار چیز است بر زمین که بسیار کوچک اما بی‌اندازه دانا هستند:

25 مورچه‌ها که ضعیف هستند ولی برای زمستان خوراک ذخیره می‌کنند،
 26 گورک‌ها که ناتوانند اما در میان صخره‌ها برای خود لانه می‌سازند،
 27 ملخ‌ها که رهبری ندارند ولی در دسته‌های منظم حرکت می‌کنند،
 28 و مارمولک‌ها که می‌توان آنها را در دست گرفت، اما حتی به کاخ پادشاهان نیز راه می‌یابند.
 29 سه چیز است که راه رفتنشان باوقار است، بلکه چهار چیز که با متانت می‌خرامند:
 30 شیر که سلطان حیوانات است و از هیچ چیز نمی‌ترسد،
 31 طاووس،
 بز،
 و پادشاهی که سپاهیانش همراه او هستند.
 32 اگر از روی حماقت مغرور شده‌ای و اگر نقشه‌های پلید در سر پرورنده‌ای، به خود بیا و از این کارت دست بکش. 33 از زدن شیر، کره به دست می‌آید؛ از ضربه زدن به دماغ خون جاری می‌شود؛ و از برانگیختن خشم، نزاع درمی‌گیرد.

31

نصیحت به پادشاه

1 سخنان الهام بخش مادر لموئیل پادشاه به او:
 2 ای پسر من، ای پسری که تو را در جواب دعاهایم یافته‌ام، 3 نیروی جوانی خود را صرف زنان نکن، زیرا آنها باعث نابودی پادشاهان شده‌اند.
 4 ای لموئیل، شایسته پادشاهان نیست که می‌گساری کنند، 5 چون ممکن است قوانین را فراموش کرده نتوانند به داد مظلومان برسند. 6 شراب را به کسانی بده که در انتظار مرگند و به اشخاصی که دلتنگ و تلخکام هستند، 7 تا بنوشند و فقر و بدبختی خود را فراموش کنند.

8 دهان خود را باز کن و از حق کسانی که بی زبان و بی چاره‌اند دفاع کن. 9 دهان خود را باز کن و به انصاف داوری نما و به داد فقیران و محتاجان برس.

خصوصیات همسر نجیب

10 زن خوب را چه کسی می‌تواند پیدا کند؟ ارزش او از جواهر هم بیشتر است! 11 او مورد اعتماد شوهرش می‌باشد و نمی‌گذارد شوهرش به چیزی محتاج شود. 12 در تمام روزهای زندگی به شوهرش خوبی خواهد کرد، نه بدی.

13 پشم و گنجان می‌گیرد و با دستهای خود آنها را می‌ریسد. 14 او برای تهیه خوراک، مانند کشتیهای بازرگانان به راههای دور می‌رود. 15 قبل از روشن شدن هوا، بیدار می‌شود و برای خانواده‌اش خوراک آماده می‌کند و دستورهایی لازم را به کنیزانش می‌دهد.

16 مزرعه‌ای را در نظر می‌گیرد و پس از بررسیهای لازم آن را می‌خرد و با دسترنج خود تاکستان ایجاد می‌کند. 17 او قوی و پرکار است. 18 به امور خرید و فروش رسیدگی می‌نماید و شبها تا دیر وقت در خانه کار می‌کند.

19 با دستهای خود نخ می‌ریسد و پارچه می‌بافد. 20 او دست و دل باز است و به فقرا کمک می‌کند. 21 از برف و سرما باکی ندارد، چون برای تمام اهل خانه‌اش لباس گرم بافته است.

22 برای خود نیز لباسهای زیبا از پارچه‌های نفیس می‌دوزد. 23-24 او لباس و کمر بند تهیه می‌کند و به تاجرهای فروشد. شوهر چنین زنی در میان بزرگان شهر مورد احترام خواهد بود.

25 او زنی است قوی و باوقار و از آینده نمی‌ترسد. 26 سخنانش پر از حکمت و نصیحت محبت‌آمیز است. 27 او تنبلی نمی‌کند، بلکه به احتیاجات خانواده‌اش رسیدگی می‌نماید.

28 فرزندان او را می ستایند و شوهرش از او تجید نموده، می گوید:

29 «تو در میان تمام زنانِ خوب، بی نظیر هستی!»

30 زیبایی فریبنده و ناپایدار است، اما زنی که خداترس باشد قابل ستایش است. 31 پاداش کارهایش را به او بدهید و بگذارید همه او را تحسین کنند.

Biblica® Open Persian Contemporary Bible 2022

The Holy Bible in Iranian Persian: Biblica® Open Persian Contemporary Bible 2022

copyright © 2022 Biblica, Inc.

Language: فارسی (Iranian Persian)

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® رایگان معاصر ترجمه مقدس، کتاب

Biblica, Inc. توسط ۲۰۲۲، ۲۰۱۸، ۲۰۰۵، ۱۹۹۵ ©

Biblica® Open Persian Contemporary Bible™

Copyright © 1995, 2005, 2018, 2022 by Biblica, Inc.

تجاری علائم و اختراعات ثبت اداره در Biblica, Inc. توسط که است تجاری علامت "Biblica" شود. می استفاده مجوز با و شده ثبت متحده ایالات

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Creative Commons License

Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 (CC BY-SA) الملی بین مجوز تحت اثر این به مجوز این از ای نسخه مشاهده برای است. دسترسی قابل <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> به ای نامه یا کنید مراجعه Creative Commons, PO Box ,1866 Mountain View, CA 94042, USA ارسال کنید.

تجاری علامت از استفاده و است شده ثبت Biblica, Inc. توسط که است تجاری علامت Biblica® که زمانی تا CC BY-SA مجوز شرایط تحت دارد. Biblica, Inc. کپی اجازه به نیاز Biblica® کنید. توزیع و کپی را نشده اصلاح اثر این توانید می ، باشید نخورده دست Biblica® تجاری علامت علامت باید بنابراین می کنید، ایجاد مشتق کار یک ، کردید ترجمه را اثر این یا کردید اصلاح را کپی اگر مشخص اید کرده ایجاد که را تغییراتی باید شما ، مشتق کار مورد در کنید. حذف را Biblica® تجاری این در رایگان صورت به Biblica, Inc. توسط اصلی کار: "بگنجانید خود کار برای را زیر توضیح و کنید www.biblica.com و www.open.bible است دسترسی قابل اینترنتی سایتهای باشد زیر شرح به اثر چاپ حق صفحه یا عنوان در باید چاپ حق اعلامیه

Biblica® رایگان معاصر ترجمه مقدس، کتاب

Biblica, Inc. توسط ۲۰۲۲، ۲۰۱۸، ۲۰۰۵، ۱۹۹۵ ©

Biblica® Open Persian Contemporary Bible™

Copyright © 1995, 2005, 2018, 2022 by Biblica, Inc.

تجاری علائم و اختراعات ثبت اداره در Biblica, Inc. توسط که است تجاری علامت "Biblica" شود. می استفاده مجوز با و شده ثبت متحده ایالات

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

دهید. قرار دسترس در (CC BY-SA) مجوز همان با را خود مشتق کار باید همچنین شما

<https://open.bible/contact-us> در ما با لطفاً، دهید اطلاع اثر این از خود ترجمه مورد در Biblica, Inc. به خواهید می اگر بگیریده. تماس

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: "The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and www.open.bible."

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® رایگان معاصر ترجمه مقدس، کتاب

Biblica, Inc. توسط ۲۰۲۲، ۲۰۱۸، ۲۰۰۵، ۱۹۹۵، ©

Biblica® Open Persian Contemporary Bible™

Copyright © 1995, 2005, 2018, 2022 by Biblica, Inc.

تجاری علائم و اختراعات ثبت اداره در Biblica, Inc. توسط که است تجاری علامت "Biblica" شود. می استفاده مجوز با و شده ثبت متحده ایالات

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact-us>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not

necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 14 Apr 2023

56c19508-0004-5dc5-a2b5-5be5ee3e347a